

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Pokuty

Předkládá: Kristýna Kotalová

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

Plzeň 2018

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta právnická
Akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kristýna KOTALOVÁ**
Osobní číslo: **R15B0010P**
Studijní program: **B6804 Právní specializace**
Studijní obor: **Veřejná správa**
Název tématu: **Pokuty**
Zadávající katedra: **Katedra veřejné správy**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod a cíl práce
2. Vymezení základních pojmů
3. Pokuty
4. Přestupkové řízení
5. Analýza
6. Závěr

Rozsah grafických prací:

Rozsah kvalifikační práce: **cca 40 stran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

viz zvláštní seznam

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Tomáš Louda, CSc.**
Katedra veřejné správy

Datum zadání bakalářské práce: **31. března 2017**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2018**

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
děkan

JUDr. Tomáš Louda, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 27. dubna 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Pokuty“ zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

V Plzni dne 29. března 2018

.....

Kristýna Kotalová

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu této bakalářské práce JUDr. Tomáši Loudovi, CSc. za jeho čas, kdy mi při konzultacích poskytl cenné rady a připomínky. Dále bych chtěla poděkovat paní Bc. Janě Hájkové za veškeré informace související s bakalářskou prací.

Mé poděkování patří také rodině, která mne podporovala po celou dobu studia.

Obsah

Úvod	7
1. Vymezení základních pojmů.....	8
1.1. Pokuta	8
1.1.1. Právní prameny pokuty	8
1.2. Delikt – správní delikt.....	9
1.2.1. Pojmové znaky správního deliktu	9
1.2.2. Dělení správních deliktů.....	12
1.3. Přestupek	15
1.3.1. Právní prameny přestupku.....	15
1.3.2. Formální a materiální znaky přestupku	17
1.3.3. odpovědnost za přestupek.....	19
1.3.4. sankce za přestupek	27
2. Pokuty	31
2.1. Ukládání pokut	31
2.1.1 Zásady ukládání	32
2.1.2 Výše pokut.....	33
2.2. Vymáhání pokut	37
2.3. Pokuty ukládané příkazem na místě	38
2.4. Pokuty pořádkové	40
3. Aplikace pokut u konkrétních orgánů	42
3.1. Obce	42
3.2. Kraje	42
3.3. Policie ČR.....	43
3.4. Stavební úřad	44
Závěr	46
Resumé.....	47
Zdroje	48
Seznam použitých zkratk.....	51
Přílohy	52

Úvod

Téma bakalářské práce pokuty považuji za velice zajímavé a přínosné jak pro obyčejné občany, tak pro pracovníky ve veřejné správě. Proto jsem si také toto téma vybrala. Hlavním přínosem tohoto tématu je dle mého názoru preventivní charakter. Pokud se, již nevyhnutelně musíme setkat s tímto pojmem ze strany pachatele, pak je dobré vědět, jaké máme například možnosti domoci se svého práva v případě, že máme pocit nespravedlivého rozhodnutí. Zajímavý je i pohled z druhé strany rozhodujícího správního orgánu, který musí čelit mnohým úskalím, například vzhledem ke správnímu uvážení o výměře pokuty. Na správním orgánu tak leží velká zodpovědnost.

Cílem této práce je tedy pomoci pochopit pokuty zpočátku komplexně a následně je zařadit pod pojem správního trestání, kde si tento pojem rozebereme podrobněji. Celý princip ukládání pokuty bude pak lépe uchopitelný. Téma pokuty bych také chtěla porovnat v úpravě staré a nové.

Práci jsem rozdělila do tří kapitol a několika podkapitol. V kapitole první rozebírám jednotlivé pojmy, které je dle mého názoru pro další pokračování v bakalářské práci důležité pochopit. Druhá kapitola je nazvaná podle celé bakalářské práce a tvoří její jádro. Kapitola třetí má demonstrativně představit orgány, které pokuty ve své praxi velmi často aplikují, nebo projednávají.

1. Vymezení základních pojmů

1.1. Pokuta

Pokuta je druhem trestu, konkrétněji majetkové sankce za jednání, které je pro společnost nežádoucí, nebo ji dokonce ohrožuje. Má účinek nápravný a preventivní. Tento druh sankce je používán ve veřejnoprávní i soukromoprávní sféře.

Ze soukromoprávní sféry je to právo občanské, obchodní, pracovní a mezinárodní právo soukromé. Zde je použito převážně pokut smluvních. Podrobněji si upravují podmínky těchto pokut smluvní strany samy.

Veřejnoprávní odvětví jako je právo trestní, finanční, mezinárodní právo veřejné, správní, ústavní a rozhodčí řízení používají institutu pokuty také. Každé z těchto právních odvětví má pokuty zakotvené ve svých zákonech. Případně je tato instituce poupravena, ale její princip zůstává stejný. Například v právu trestním je institut pokuty finančním trestem, za trestný čin, v právu správním je správním trestem za správní delikt, přestupek.

Obecně je pokuta upravena v zákoně č. 250/2016 Sb., a to pro přestupky. Zde je stanovena horní hranice 1000 Kč, konkrétně v §46 tohoto zákona. Pokud ale výši pokuty upravuje pro speciální sektor zákon jiný, na tuto hranici se nehledí.

Vzhledem v rozsahu použití této instituce ve všech právních odvětvích se budeme věnovat především úpravě v právu správním, konkrétněji správním právu trestním. Zde ho využívají správní orgány.

1.1.1. Právní prameny pokuty

Ve správním právu trestním čerpáme primárně z Ústavy ČR, Správního řádu, Soudního řádu správního, ty mají pro naše účely povahu spíše obecnou. Dále čerpáme ze Zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a ze Zákona o některých přestupcích, ty jsou svou povahou speciální. Základní principy pro použití této instituce se nacházejí již v Listině základních práv a svobod v čl. 4. Uložení pokuty je v tomto případě uložením povinnosti. Základním pravidlem tedy je, že musí být uložena na základě zákona a v jeho mezích. A jelikož uložením povinnosti zaplatit pokutu omezujeme právo, musí se meze tohoto omezení upravovat pouze zákonem, a toto musí platit stejně pro všechny, jež splňují stanovené podmínky. Tedy pokud sankcí za správní delikt je, musí každý, kdo naplnil skutkovou podstatu

správního deliktu, za stejných podmínek, dostat tuto sankci. Použitá omezení musí směřovat k účelům, k jakým byla určena.¹ Těchto poznatků pak využijeme při ukládání pokut, ke kterému se dostaneme později.

Dále můžeme souvislost s naší problematikou najít v čl. 36-40. Další spojitosti správního práva trestního s jednotlivými právními prameny si budeme dále uvádět u konkrétních kapitol na konkrétních příkladech.

1.2. Delikt – správní delikt

Jak jsme již uváděli na začátku této kapitoly, pokuta je druhem trestu za jednání. V případě deliktu je tímto jednáním, ve správním právu trestním, správní delikt s odpovědností určitého subjektu. Pokud subjekt nabyde odpovědnosti za správní delikt, znamená to, že splnil některý z pojmových znaků správního deliktu a naplnil skutkovou podstatu správního deliktu. Jelikož nejsou pojmové znaky správního deliktu výslovně označeny zákonem, použijeme výkladu práva trestního. Jde o tyto pojmové znaky:

1.2.1. Pojmové znaky správního deliktu

- a) protiprávnost
- b) škodlivost
- c) zákonné vyjádření skutkové podstaty
- d) objekt,
- e) objektivní stránka
- f) subjekt
- g) subjektivní stránka
- h) trestnost
- i) zákonné zmocnění k uplatnění odpovědnosti v rámci veřejné správy.²

Protiprávnosti vzniká na základě porušení právního předpisu, který přiznává práva, ukládá povinnosti, nebo zakazuje. Osoba, která bude následně sankcionována za porušení (nesplnění) povinnosti uložené správním právem, je zároveň odpovědná tomuto protiprávní-

¹Usnesení č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod. Čl. 4 Dostupné z: <https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

² MATES, Pavel a kol. Základy správního práva trestního. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-567-1, str. 11

mu jednání. V některých případech může být tento pojmový znak vyloučen. Jedná-li se o okolnosti vylučující protiprávnost, které vycházejí ze zákona 40/2009 Sb., konkrétně v Hlavě 3, §28 krajní nouze, §29 nutná obrana, §30 svolení poškozeného, §31 přípustné riziko, §32 oprávněné použití zbraně.³ Po splnění zákonných požadavků zaniká protiprávnost, naše odpovědnost se pak jen podobá protiprávnímu jednání.

Vyjádření škodlivosti je velmi individuální a subjektivní. Škodlivost můžeme přirovnat také k nebezpečnosti jednání. Čím vyšší škodlivost u daného jednání cítíme, tím větší trest může být uložen.

Zákonné vyjádření skutkové podstaty můžeme vyjádřit zásadou „*Není správního deliktu bez zákona*“ neboli „*nullum crimen sine lege*“.⁴ Tzn.: abychom měli správní delikt, musí ho nejprve nějakým způsobem upravovat norma. Zároveň toto souvisí s dobou, kdy byl správní delikt spáchán a jaký zákon byl v té době účinný. Novější právní úprava se použije jen tehdy, pokud by to pro odpovědný subjekt bylo příznivější, podmínkou je, že nesmí být ještě pravomocně odsouzen.

Objekt je vymezen formálně. Je to chráněný zájem, který je spácháním správního deliktu ohrožen, nebo porušen. Obvykle se jedná porušení pořádku ve veřejné správě, občanského soužití, proti majetku, osobní cti, nebo integritě.

Objektivní stránka je opět vymezena formálně, v zákoně. Jedná se o slet událostí. Jednání, které můžeme dělit na to, co jsme udělali, nebo naopak neudělali. Může to být tedy konání, nekonání, činnost, nečinnost. Nebo naopak opomenutí. Po jednání musí nastat protiprávní stav, který je následkem jednání výše vypsáno. Musí zde fungovat příčinná souvislost mezi nimi.⁵

Subjektem správního trestání může být jak fyzická, tak právnická osoba. Právnická osoba dříve byla v této kategorii jen z pohledu správního trestání jako celku, u přestupků mohla být subjektem pouze osoba fyzická. Tudíž u právnické osoby měl stejný čin, který spáchala fyzická osoba větší, přísnější právní následky. Obecně je to tedy, podle nového zákona 250/2016 Sb., každá osoba v právním slova smyslu. Právnická osoba je odpovědná ze správního deliktu od svého vzniku do zániku. Fyzická osoba je odpovědná v případě, že má delikt-

³ Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqga4v6nbqfuzdo>

⁴ MATES, Pavel a kol. Základy správního práva trestního. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-567-1, str. 12

⁵ tamtéž

ní odpovědnost, tudíž musí být přičetná a musí dosáhnout věku minimálně 15 let. Odpovědná může být rovněž osoba fyzická podnikající.⁶ Problémem mohou být, v otázce správního trestání, zvláštní subjekty. Mohou jimi být například orgány veřejné moci, územně samosprávný celek, obec, nebo například Exekutorská komora ČR. Právní označení subjektu správního trestání vychází z toho, v jaké fázi řízení se nachází. Toto si upřesníme v následujících kapitolách.

Subjektivní stránka vychází ze zavinění správního deliktu. Zavinění je postoj subjektu k protiprávnímu jednání a jeho následku. Dělí se na zavinění úmyslné a nedbalostní. Úmysl je buď přímý, nebo nepřímý a nedbalost vědomá či nevědomá. Nyní si vysvětlíme jednotlivé pojmy. Při porovnání těchto pojmů je důležité zaměřit se na vědomí a vůli subjektu. Jednání úmyslné neboli dolus s úmyslným zaviněním, je jednání, ve kterém je přítomna vůle, chtění jednání spáchat a zároveň vědomí, že nastane určitý následek. Jednání úmyslné s nepřímým úmyslem spočívá v tom, že subjekt ví, že se deliktu dopouští a zároveň ví, jaké následky mohou nastat, ale nesoustřeďuje se na konkrétní z nich. V zásadě mu je jedno jak jeho čin dopadne. V nedbalostním jednání – culpa v případě vědomého nedbalostního jednání se subjekt vědomě dopouští deliktu, ale nepřipouští si jeho následky. V nedbalosti nevědomé je absence obojího, vědomí i chtění. Avšak platí zásada „*Neznalost zákona neomlouvá*“ (ignorantia iuris non excusat).⁷ Výše uvedené je odpovědnost subjektivní. Výjimkou je odpovědnost objektivní. Zde je odpovědnost, kde není třeba úmyslu ani nedbalosti, avšak zde tato odpovědnost za delikt je. Tato se dělí na absolutní odpovědnost, ze které se nelze vyvinit, a odpovědnost objektivní, ze které se vyvinit lze. Zde můžeme vidět, že odpovědnost přímo nemusí souviset se zaviněním. V případě Subjektivní odpovědnosti musí být přítomno zavinění. V odpovědnosti objektivní tomu tak není. S jistotou tak můžeme říct, že správní právo trestní zasahuje do obou oblastí odpovědnosti. Například ohledně přestupků se vyžaduje zavinění vždy. U deliktů právnických osob a osob fyzických podnikajících, není zavinění třeba.

Trestnost znamená, že daný delikt je stanoven trest, pro správní právo trestní označován jako sankce. Druhy sankcí se budeme zabývat dále v přestupkovém právu, které lépe nastíní naši problematiku. Má souvislost i se společenskou nebezpečností.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 8 As 17/2007 pojednává o tom, že trestnost správních deliktů se řídí obdobnými principy, jako trestnost trestných činů. Žalobce zde tvrdí,

⁶ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Hlava 2, 3, 4 Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqge3f6mrvgawta>

⁷ GERLOCH, Aleš. Teorie práva. 6. vydání Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-454-1, str. 180-181

že jeho protiprávní jednání rozhodně nemělo povahu tak nebezpečnou pro společnost, aby muselo jít o tak vysokou sankci. Nesouhlasí také s přísnější sankcí osoby právnické, oproti osobě fyzické. Tato nepřiměřenost je však novým zákonem 250/2016 Sb. lehce vyvážena díky změně pojetí právnické osoby při spáchání přestupku.⁸

Nejvyšší správní soud dále odkazuje na Úmluvu o ochraně lidských práv a svobod, která ve svém článku 6 (1) navazuje na judikatury Evropského soudu pro lidská práva, které rozumí pod trestním obviněním i řízení o sankcích ukládaných správními úřady za přestupek, nebo jiný správní delikt. Navíc vidí NSS chybu v označení Městským soudem tohoto protiprávního jednání, které označil za dokonavé, na jehož základě přidělil pachateli (provozovateli veřejné dopravy, který po čas provozoval 14 linek bez licence) 14 protiprávních jednání, o kterých rozhodl zvlášť jednotlivými rozhodnutími, to měla samozřejmě vliv na výši sankce, což má souvislost s naplněním materiálního znaku správního deliktu pro trestnost protiprávního jednání. Podle NSS se jedná o protiprávní jednání trvajících, o kterém lze rozhodnout pouze jedním správním rozhodnutím. Městský soud neposoudil materiální stránku deliktu správně. Což je důvod k neplatnosti rozhodnutí Městského soudu.⁹

Zákonné zmocnění k uplatnění odpovědnosti v rámci veřejné správy. Správními delikty se v tomto případě zabývají orgány moci veřejné, nebo orgány správní. Těmto pak moc k projednání správních deliktů, případně sankcionování přísluší, ale musí k tomu být zároveň zákonem zmocněny. Správní delikty jsou tak projednávány buď z moci úřední, nebo na návrh.¹⁰

1.2.2. Dělení správních deliktů

Dále se budeme zabývat dělením správních deliktů. Dělení správních deliktů je poměrně častým rozporem mezi správními teoretiky, je totiž v každé publikaci mírně odlišné. Jelikož vlastně správní delikt není v našem správním právu vymezen v legislativě, je toto dělení pouze teoretické. Přesto se jisté druhy správních deliktů ve většině teorií opakují. Některé teorie dělí delikty ve správním trestání na správní delikty a přestupky, jiné mají pouze správní delikty dělené na přestupky a jiné správní delikty. V podstatě je slet deliktů stejný, pouze je

⁸Rozsudek NSS č.j. 8 As 17/2007 dostupné z <https://iudictum.cz/2033/8-as-17-2007>

⁹Rozsudek NSS č.j. 8 As 17/2007 dostupné z <https://iudictum.cz/2033/8-as-17-2007>

¹⁰Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, §44, §46. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-500>

pokaždé nadřazen jiný delikt. Teď se budeme zabývat dělením teoretickým. Dle aktuální právní úpravy je jako správní delikt označen pouze přestupek.

Podle teorie z knihy Správní trestání z hlediska praxe a judikatury se delikty dělí na:

-přestupky

-jiné správní delikty:

-jiné správní delikty fyzických osob

-správní delikty právnických osob a podnikajících fyzických osob (smíšené správní delikty)

-disciplinární delikty (veřejné)

-pořádkové delikty

Další dělení podle publikace Teorie práva Aleše Gerlocha:

-přestupky

-správní delikty fyzických osob, u nichž se vyžaduje zavinění

-správní delikty fyzických a právnických osob, u nichž se zavinění nevyžaduje

-správní disciplinární delikty

- správní pořádkové delikty

Další dělení dle publikace Správní právo – obecná část

-přestupky

-správní disciplinární delikty

-správní pořádkové delikty

-jiné správní delikty

-jiné správní delikty fyzických osob

-správní delikty právnických osob

-správní delikty právnických osob a fyzických osob podnikajících

Podrobněji dělení popisuje kniha Pavla Matese a kol. *Základy správního práva trestního*. Zde je zdůrazněna především potřeba dělit správní delikty podle subjektu, odpovědnosti, zavinění, trestnosti. Prakticky tedy podle pojmových znaků správního deliktu. Při dělení správních deliktů je zajisté důležité brát toto v potaz. Zároveň se tyto kategorie velmi prolínají. Například pokud je odpovědným subjektem fyzická osoba, může být odpovědná za přestupek, jiný správní delikt, disciplinární delikt, smíšený správní delikt i pořádkový delikt.¹¹ Dále pak právnická osoba může být odpovědná za správní delikt právnických osob, smíšený správní delikt, pořádkový delikt. Zásadní rozdíl mezi osobou právnickou a fyzickou je v zavinění správního deliktu. Právnická osoba nemůže disponovat zaviněním. Avšak má právní osobnost, je tudíž například způsobilá nést vlastním jménem majetkovou odpovědnost.¹² V základech správního práva trestního od Pavla Matese a kol. se uvádí, že pokud je právnické připsáno zavinění, je přiděleno fyzické osobě, která za právnickou osobu jednala. Na druhou stranu dle §164 (2) zákona č. 89/2012 může právnickou osobu zastupovat více členů, který tvoří statutární orgán.

Toto teoretické dělení napomáhá lepšímu pochopení systému správních deliktů. Před tím, než se budeme zabývat delikty hlouběji, je zajisté dobré toto znát.

Dalším dělením je dělení deliktů podle toho zda se při jednání konalo, nebo naopak opomenulo. Pokud bylo protiprávní jednání způsobeno konáním, jde o delikty komisivní. Pokud však bylo způsobeno opomenutím, jde o správní delikt omisivní. To má vliv na průběh dokazování, vlivem rozdílnosti objektivní stránky správního deliktu.¹³

Důležitým faktorem je také prvek dokonání protiprávního jednání, nebo pokračování protiprávního jednání. Pokud je jednání dokonavé, bylo jednou spácháno a ukončeno. Pokud v protiprávním stavu bylo soustavně pokračováno, až do zjištění tohoto protiprávního stavu, pak se jedná o správní delikt trvajících.¹⁴ Toto bylo popsáno na příkladu Rozsudku NSS v kapitole pojmové znaky správního deliktu, konkrétně u trestnosti, která s tímto přímo souvisí.

¹¹ MATES, Pavel a kol. *Základy správního práva trestního*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-567-1, str. 17

¹² Zákon č. 89/2012 Sb., *Občanský zákoník*, §118. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqgezff6obzfuq>

¹³ MATES, Pavel a kol. *Základy správního práva trestního*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-567-1, str. 19

¹⁴ *tamtéž*

1.3. Přestupek

V zákoně č. 250/2016 Sb., který přestupky upravuje, je v §5 přestupek definován jako „*společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.*“ V tomto novém zákoně byla definice přestupku mírně poupravena, oproti zákonu 200/1990 Sb. V původním znění byla výslovně uvedena přítomnost zavinění, a přestupkem zároveň nemohl být jiný správní delikt postižitelný dle zvláštních právních předpisů. Změna nastává v tom, že jako přestupek můžeme označit přestupky fyzických osob, dosavadní správní delikty právnických osob a osob fyzických podnikajících a dosavadní jiné správní delikty fyzických osob.¹⁵

1.3.1. Právní prameny přestupku

Obecným zákonem, který toto vše upravuje je již zmiňovaný zákon č. 200/2016 Sb. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Dále zákon č. 251/2016 Sb. o některých přestupcích, který se zabývá pouze některými z přestupků. Nově je zde subsidiárně použit zákon č. 500/2004 Sb. správní řád, který se v předchozích letech používal primárně. Subsidiarita je pak vyjádřena v §1 zákona č. 250/2016 Sb. „*nestanoví-li zákon jiný postup*“. Další prameny můžeme pak naléznout nepřímo v Ústavě, Listině základních práv a svobod, nebo pak přímo v Mezinárodních smlouvách.

V Ústavě ČR bychom našli souvislost mezi článkem 2 odstavcem 3., kde se stanovují hranice státní moci, která musí konat na základě zákona a v jeho mezích. Odstavec 4. Pak limituje občany, pomocí zásady legální licence, na činnosti, které nejsou zákonem zakázány. Zároveň však občané nesmí být nuceni konat něco, co zákon neukládá.

Článek 2 odstavec 2. a 3. Listiny základních práv a svobod je obdobou článku 2 odstavce 3. a 4. Dále v článku 36 můžeme také nalézt základní principy přestupků, které jsou zaznamenány v zákoně 250/2016 Sb. konkrétně v Hlavě IX, nebo §70. Článek 37 Listiny se odráží v §82, kde obviněný může odepřít výpověď z důvodu poškození sebe samého, nebo osoby blízké. V §33 Správního řádu najdeme zaručení právní pomoci, §16 Správního řádu zakládá právo na tlumočnicka. Článek 37 odstavec 3. Listiny můžeme najít v rovnosti účastníků při správním řízení zahájeném na žádost, kde účastníkem jsou žadatel a případně další do-

¹⁵ Ministerstvo vnitra, Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. [online]. [cit. 2018-01-23]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/zakon-o-odpovednosti-za-prestupky-a-rizeni-o-nich-ucinny-od-1-7-2017.aspx>

tčené osoby. Pokud je správní řízení zahájeno z moci úřední, je účastníkem řízení i správní orgán, který je v tomto případě nadřazen. Článek 40 odstavec 6 Listiny se odráží v §2 zákona 250/2016 Sb. Na úrovni ústavní je pramenem ještě například Evropská úmluva o ochraně lidských práv, konkrétněji článek 6 o právu na spravedlivý proces. To se nám opět odráží ve Správním řádu č. 500/2004 Sb.

Pramen, ze kterého budeme čerpat jistě nejčastěji a byl již několikrát zmiňován je zákon č. 200/2016 Sb. Ten byl do našeho právního řádu přijat v roce 2016 12. července. Účinnosti nabyl dnem 1. července 2017. Tímto zákonem byla zároveň zrušena řada zákonů, nebo jejich částí. Nejvýznamnější zákonem byl zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích. Tato nová právní úprava nám zajistila obecnější pojetí pojmových znaků deliktů, tudíž je vymezení přestupku konkrétnější. V mnohém byla pak tato úprava inspirována trestním zákoníkem. Novinkami v tomto zákoně je například §6, kde je i pokus o přestupek trestný stejně jako dokonaný přestupek. §7 pak navazuje pokračováním přestupku na pokus přestupku, kde se společenské škodlivosti sčítají. Podle §11 spolupachatel odpovídá na přestupek stejně jako by ho spáchal sám. Fyzická osoba jako subjekt správního deliktu je zde podrobně vymezena v §13. Další změny si budeme uvádět v průběhu práce.

Doc. JUDr. Zdeněk Kühn, Ph.D. ve svém článku „Nový přestupkový zákon, odpovědnost právnických osob a problematika dvojího trestání téhož deliktu“ napsal: „*České správní trestání je od r. 2017 založeno na nové procesní a hmotněprávní kodifikaci, která přes všechna negativa a výkladové otázky zvýšila právní jistotu sankcionovaných osob. Základním problémem však zůstává problematika dvojího trestání v nejrůznějších sektorových zákonech. Stejně osoby tak mohou být sankcionovány za porušení různých zákonů stejným jednáním. Takovéto postupy jsou ale s ohledem na judikaturu ESLP neakceptovatelné.*“¹⁶ Dle jeho názoru přinesla nová právní úprava lepší sjednocení přestupků a jiných správních deliktů. Problém vidí v tom, že opět je úprava pouze obecná a další přestupky jsou roztroušeny do mnoha a mnoha jiných zákonů, tudíž jsou pak roztroušená i řízení týkajících se těchto přestupků mezi mnohé správní orgány. Mohlo by to tak tvořit nesoulad s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva. Tento nesoulad s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva dle jeho názoru spočívá v porušení principu „ne bis in idem“, tzn. dvojí trestání za stejný protiprávní čin u právnických osob a podnikatelů neboli osob fyzických podnikajících. Tento princip je dán článkem 4 protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv, který byl přijat na našem území

¹⁶ doc. JUDr. KÜHN Zdeněk Ph.D., Právní rozhledy 3/2018. [online]. [cit. 2018-01-25]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembrhbpax4s7gnpxgxzsg4>, str. 77

společně s Úmluvou o ochraně lidských práv ratifikací dnem 18. 3. 1992. Avšak vzhledem k již zmíněné judikatuře NSS čj. 8 As 17/2007, bychom mohli konstatovat, že i dříve si byl NSS tohoto problému vědom, a jistě k okolnostem dokovaného a trvajících protiprávního jednání bude přihlížet i nadále.

Autor také hodně kriticky nahlíží na neakceptování doslova „ignoraci“ majetkových poměrů sankcionovaných osob. Na druhou stranu uznává demonstrativní výčet pro ukládání trestu, na základě kterého může rozhodující správní orgán k majetkovým poměrům přihlídnout. Předchozí úpravy toto vůbec neupravovaly.¹⁷ Tímto tématem, zohlednění majetkových poměrů na výši pokuty, se budeme dále zabývat v následující kapitole pokuty.

Velký přínos napopak vidí v úpravě odpovědnosti právnických osob za správní delikty. Nově může za správní delikt odpovídat i právnická osoba a nezáleží na tom, jestli za spácháním správního deliktu stojí osoba fyzická. Odpovědnost za přestupky bude rozebrána v následující kapitole.

Dalším novým zákonem je zákon č. 251/2016 Sb. o některých přestupcích. Ten uvádí konkrétně některé přestupky. Odchytkou od zákona předešlého je §8, kde je třeba pro splnění odpovědnosti za přestupek proti majetku úmysl zavinění. U jiných přestupků postačí nedbalost. Přímou návaznost na tento zákon má pak trestní zákoník například v §5, 6, 7, 8, kde po překročení hranice například finanční částky se z přestupku stává trestný čin.

1.3.2. Formální a materiální znaky přestupku

Jak jsme již uváděli u předchozího pojmu správní delikty, musí také pojem přestupky splňovat určitá kritéria, aby mohl být jako přestupek hodnocen. Jelikož je založen na materiálně-formální pojetí, obecně musí splňovat tyto znaky:

- a) protiprávnost,
- b) společenská škodlivost,
- c) výslovné označení „přestupek“,
- d) naplnění znaků stanovených zákonem,

¹⁷ doc. JUDr. KÜHN Zdeněk Ph.D., Právní rozhledy 3/2018. [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembrhbp4s7gnpxgxz4>, str. 77

e) nesmí jít o trestný čin.¹⁸

Tyto obecné znaky si můžeme dále podrobněji rozdělit na formální a materiální znaky. Formálními znaky jsou obecné zákonné znaky (věk, přičetnost, zavinění) a znaky skutkové podstaty (objekt, objektivní stránka, subjekt, subjektivní stránka).¹⁹ Formální znaky najdeme v obecné části a dále ve zvláštních zákonech. Materiální znaky vyjadřují společenskou škodlivost. Zde se přihlíží se všem skutkovým podstatám a bere se v potaz individuální případ. Proto, aby mohlo být protiprávní jednání označeno za přestupek, mělo by splňovat formální i materiální znaky současně.²⁰ Problémem je ale uvážení zda je materiální znak závislý na formálním znaku. Někteří tvrdí, že pokud je naplněn formální znak, musí automaticky splňovat i znak materiální, jelikož se předpokládá, že pokud někdo porušil formální znak, bude to automaticky mít negativní vliv na společnost.²¹ Jak ale postupovat v případech tzv. „bagatelních přestupků“.²² V průvodci novým zákonem 250/2016 Sb. Ministerstva vnitra je uvedeno takto: *„Pokud materiální znak absentuje, vůbec se o přestupek nejedná); společenská škodlivost je zpravidla dána již samotným naplněním skutkové podstaty přestupku, a proto má smysl se jí blíže zabývat v odůvodnění rozhodnutí především v hraničních případech.“*²³ Pak je odkázáno na již zmiňovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 8 As 17/2007.

To vše je prakticky obsaženo již v definici §5 Zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Protiprávnost je na základě předchozí kapitoly jasná. Společenská škodlivost je pak nejdůležitějším faktorem určení přestupku. Je totiž materiálním znakem, který je založen na uvážení, jak moc je dané protiprávní jednání škodlivé. Zde je pak tenká hranice mezi přestupkem a například trestným činem. Avšak formální znak „výslovné označení za přestupek“

¹⁸ Ministerstvo vnitra, Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/zakon-o-odpovednosti-za-prestupky-a-rizeni-o-nich-ucinny-od-1-7-2017.aspx>

¹⁹ Tyto znaky skutkové podstaty pomáhají odlišit jednotlivé přestupky

²⁰ MATES, Pavel a kol. Základy správního práva trestního. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-567-1, str. 64

²¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 34/2012 – 28. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembrgjpw443tl4ztanrx>

²² Bagatelní přestupek má znaky formální, ale absentuje znak materiální, tedy škodlivost pro společnost

²³ Ministerstvo vnitra, Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. [online]. [cit. 2018-02-3]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/zakon-o-odpovednosti-za-prestupky-a-rizeni-o-nich-ucinny-od-1-7-2017.aspx>

vyvádí z pochyb o určování hranice mezi těmito delikty.²⁴ Dále je znak společenská škodlivost významný pro určení výše trestu. Čím vyšší společenská škodlivost, tím vyšší trest.

Naplnění znaků znamená splnění zákonem stanovených podmínek. Což znamená naplnění skutkové podstaty konkrétního přestupku, a zároveň splnění obecných znaků přestupku (jimiž jsou věk a přičetnost). Dověšením 15 let se subjekt stává odpovědným za přestupek. I když by byl subjekt starší 15 let, ale nebyl by přičetný, čili trpěl by v době spáchání trestného činu duševní poruchou, která by mu bránila v uvědomění si svého skutku, tak by nebyl odpovědný za přestupek.²⁵ Toto se však nevztahuje na dobrovolné požití návykových látek.

Pokud přestupek splňuje, byť jen částečně, znaky trestného činu, bude se posuzovat jako trestný čin.

1.3.3. odpovědnost za přestupek

Nejprve je třeba vymezit si, kdo vlastně může být subjektem přestupku neboli pachatelem. Pokud bychom to vzali chronicky, jak je uvedeno v zákoně 250/2016 Sb., je to osoba splňující zvláštní znaky, osoba fyzická, osoba právnická, fyzická osoba podnikající.

Subjektem je v §12 označen zvláštní subjekt přestupku, jímž je osoba, která splňuje speciální znaky²⁶, jež stanoví zákon. Subjektem může být také spolupachatel osoby, a zároveň musí také naplňovat tyto zvláštní znaky, nemusel by je naplňovat v případě, že tak stanoví zákon.²⁷

Dále je to osoba fyzická, kterou se zabývá §13 -19 tohoto zákona. U osoby fyzické je to osoba, která přímo zavinila protiprávní stav svým jednáním. Dále to může být i osoba právně odpovědná, která přímo nekonala, ale navedla²⁸ pro takové jednání osobu právně neodpovědnou, nebo nepřičetnou, případně tak naplnila podmínky okolnosti vylučující protiprávnost. Dále je subjektem přestupku osoba, která pod záštitou právnické osoby jednala protiprávně a právnická osoba o tom neměla poněti.²⁹ Pokud ovšem tato osoba byla zaměstnan-

²⁴ Výjimkou u výslovného označení je §112 (1) zákona č. 250/2016Sb., kde se na již zmiňované jiné správní delikty s výjimkou disciplinárních správních deliktů, hledí jako na přestupky. V tomto § není tak jiný správní delikt výslovně označen, přesto je přestupkem.

²⁵ Nespĺňuje totiž jeden z požadavků

²⁶ Vlastnost, způsobilost, postavení

²⁷ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, §12. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqge3f6mrvgawta>

²⁸ i neúmyslně

²⁹ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich., §13 (2,3). Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqge3f6mrvgawta>

cem této právnické osoby, aby se právnická osoba vyvinila, musela by splnit požadavek přiměřené kontroly svých zaměstnanců.³⁰ Dále budou subjektem přestupku i osoby fyzické, které zorganizovali přestupek, úmyslně k němu navedli osobu druhou, nebo při přestupku pomáhali. To vše, ať se jedná o spáchání, či pokus.³¹

Odpovědnost zákonného zástupce, nebo opatrovníka se týká osoby uvedené v §12, pokud jí byl přidělen zákonný zástupce, nebo opatrovník. V tomto případě odpovídá za osobu uvedenou v §12 jeho zákonný zástupce, nebo opatrovník i v případě, že na protiprávním jednání nemá žádný podíl.

V Hlavě 3. §20 zákona 250/2016 Sb. je pak definována odpovědnost osoby právnické. Právnická osoba je odpovědná, jestliže se dopustí protiprávního jednání osoba fyzická, která je s osobou právnickou spjata a konala v zájmu osoby právnické. Mezi protiprávní jednání patří i porušení povinnosti, která byla právnické osobě uložena, a fyzická osoba, která měla jménem právnické osoby konat, opomněla. Fyzickou osobou spjatou s právnickou osobou může být statutární a jiný orgán, nebo jeho člen, zaměstnanec právnické osoby, osoba plnící úkoly pro právnickou osobu, osoba používána právnickou osobou, nebo jednající fyzická osoba ve prospěch právnické osoby. Osoba fyzická nemusí mít v případě odpovědnosti osoby právnické ani zvláštní vlastnosti, které vyžaduje zákon. To vše platí i v případě, že osoba právnická se dopustila přestupku před svým vznikem, soud určil neplatnost osoby po jejím vzniku, oprávnění k jednání fyzické osoby bylo v době spáchání přestupku neplatné, nebo neúčinné.³²

Za přestupek je právnická odpovědná i tehdy, jednala-li za ní jiná právnická osoba, která byla využita touto právnickou osobou.³³ Jak jsme již uvedli v rozboru zákona 250/2016 Sb., právnická osoba je odpovědná i v případě, že nebude nalezena konkrétní fyzická osoba, která jménem právnické osoby jednala protiprávně, je-li zřejmé, že tato odpovědnost je přiřitatelná této právnické osobě. Odpovědnost za přestupek právnické osoby nesouvisí s odpovědností osoby, která za právnickou osobu jednala.³⁴

³⁰ doc. JUDr. KÜHN Zdeněk Ph.D., Právní rozhledy 3/2018. [online]. [cit. 2018-02-05]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembrhbpax4s7gnpxgxzxcg4>, str. 77

³¹ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, §13 (4). Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqge3f6mrvgawta>

³² Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, §20 (1-4). Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqge3f6mrvgawta>.

³³ Toto platí i pro osobu fyzickou, která neodpovídá popisu v předchozím odstavci, tudíž §20 (1-4)

³⁴ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, §20 (5-7). Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqge3f6mrvgawta>

Odpovědnost osoby fyzické podnikající je zakotvena v §21. Tato fyzická osoba je tedy odpovědna v případě, že se protiprávního jednání vedoucího v přestupku dopustila při výkonu své podnikatelské činnosti. Opět jako u osoby právnické, nemusí být osoba fyzická podnikající odpovědna jen v případě, že jednala sama, ale je odpovědna i v případě, že jednala osoba fyzická s touto osobou fyzickou podnikající spjatá. Osoby fyzické, kterých se toto týká, jsou obdobné jako u osoby právnické. Zejména se jedná o osoby fyzické, které konají pro osobu fyzickou podnikající nějaké úkoly spjaté s protiprávním jednáním, nebo pověření zaměstnanci plnící úkoly, nebo osoba fyzická, kterou osoba fyzická podnikající pro svoji činnost používá. Dále je tato osoba odpovědna i tehdy, využila-li protiprávního jednání vedoucího k přestupku fyzické osoby pro svůj prospěch.³⁵

Pokud právnická osoba zanikne, nezaniká její odpovědnost za přestupek, ale přechází na jejího právního nástupce.³⁶ Právní nástupnictví zde máme i v případě, že právnická osoba plně nezanikne, ale dojde k přeměně celého subjektu, nikoli pouze jejího objektu.³⁷ Dále je právní nástupnictví osoby právnické vyjádřeno v §84 (6) zákona. Č. 250/2016 Sb., a to přeměnami právnické osoby. Aby právnická osoba úmyslně nemohla zaniknout, nebo se přeměnit jen z důvodu zbavení se odpovědnosti za přestupek, je zde zajišťovací ustanovení v §84.³⁸

Podle § 34 zákona 250/2016 Sb. přechází odpovědnost za přestupek fyzické osoby podnikající po její smrti, na toho kdo v její podnikatelské činnosti pokračuje.

U obou osob pokud mají více právních nástupců, odpovídá každý právní nástupce zvlášť za tento přestupek.³⁹

1.3.3.1. snížení odpovědnosti, zproštění odpovědnosti, okolnosti vylučující protiprávnost, zánik odpovědnosti

Osoba fyzická snižuje zavinění za přestupek, jestliže se jedná skutkový omyl. Tento pojem je přebrán pro přestupkové právo z práva trestního. O jaký jde skutkový omyl, usuzujeme z toho, zda je přítomen úmysl. Jde vlastně o omyl ve skutkových podstatách přestupku. V žádném případě se však fyzická osoba plně nezbavuje odpovědnosti. Druh skutkového omylu určí, zda půjde o přestupek z nedbalosti, nebo se zmírní zavinění přestupku, podle toho

³⁵ tamtéž. §21 - §23

³⁶ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel, Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich; Zákon o některých přestupcích, [online]. [cit. 2018-02-07]. 1. vydání, 2017, s. 309 – 314 dostupné z <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrg5pwe2zvngxhgys7giydcns7gi2tax3qmyztg>

³⁷ tamtéž

³⁸ tamtéž

³⁹ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, §33 (2), §34 (2). Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqge3f6mrvagawta>.

zda byl přítomen úmysl, a v jaké míře si byl pachatel přestupku vědom. Zda věděl, že se jedná o hrubé porušení, nebo si myslel, že se jedná o lehký přestupek, i když přitom skutkové podstaty nasvědčují přestupku těžkému. V případě, že pachatel neznal ani nepředpokládal skutkovou podstatu, jednalo by se o omyl negativní a jeho jednání by vedlo k zavinění z nedbalosti. Pokud pachatel mylně předpokládá skutkové podstaty⁴⁰, jedná se omyl pozitivní. V tom případě, se řeší, zda jde o přestupek mírnější, či přísnější přestupek. Do omylu pozitivního spadají i okolnosti vylučující protiprávnost, avšak zde nesmí být přítomen úmysl.⁴¹ Omyl právní je pro fyzickou osobu prakticky neznalostí zákona. Snižuje se zavinění na nedbalostní zavinění v případě, že povinnost seznámit se se zákonem nevyplývala pachateli přímo ze zákona. Není odpovědná fyzická osoba, která ještě nedovršila 15 let, nebo je nepříčetný.^{42 43}

Právnícká osoba není odpovědná, jestliže prokáže, že učinila veškerá opatření k zabránění přestupku. Toto se týká například pravidelné kontroly činností zaměstnanců právnícké osoby. To samé platí pro osobu fyzickou podnikající.⁴⁴

Pro všechny subjekty přestupku platí okolnosti vylučující protiprávnost. V případě naplnění podmínek pro tyto okolnosti, není subjekt odpovědný. To znamená, že i když by se jinak jednání za přestupek označilo, protože formálně jednání přestupku odpovídá, stejně se vůbec o přestupek nejedná, protože není přítomna protiprávnost.⁴⁵ Toto vyplývá také z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu 5 As 10/2011. Ačkoliv v tomto rozhodnutí bylo takto rozhodnuto podle přestupkového zákona 200/1990 Sb. který byl již zrušen, lze toto rozhodnutí vzít v potaz, protože úprava okolností vylučujících protiprávnost zůstala téměř shodná, byly pouze přidány další okolnosti vylučující protiprávnost (svolení poškozeného, přípustné riziko, oprávněné použití zbraně).

V rozhodnutí NSS 5 As 10/2011 se jednalo o řidiče, který překročil nejvyšší povolenou rychlost, tak Městský soud v Praze rozhodl o pokutě. Řidič však tvrdil, že jeho jednání bylo v krajní nouzi. Jednalo se totiž o řidiče soukromé bezpečnostní služby, který jel k ohlášenému alarmu domu. Městský soud však tvrdil, že vozidlo nepodléhá žádné výjimce, a

⁴⁰ Je zde však přítomen úmysl

⁴¹ Ministerstvo vnitra, Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. [online]. [cit. 2018-02-07]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/zakon-o-odpovednosti-za-prestupky-a-rizeni-o-nich-ucinny-od-1-7-2017.aspx>

⁴² Nepříčetnost znamená, že si osoba neuvědomuje své chování na základě duševní poruchy

⁴³ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, § 17, 18, 19. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqge3f6mrvgawta>.

⁴⁴ tamtéž § 21

⁴⁵ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel, Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich; Zákon o některých přestupcích, [online]. [cit. 2018-02-08]. 1. vydání, 2017, str. 210 – 265 dostupné z <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptemrbg5pwe2zvghmxhgys7giydcns7gi2tax3qmyztg>

zároveň neodpovídá požadavku pro splnění krajní nouze, že nebezpečí nemohlo být odvráceno jinak. Městský soud nakonec krajní nouzi potvrdil, avšak podle tohoto rozhodnutí, chybně odůvodnil, tudíž NSS námitku žalobce o chybném posouzení potvrdil a rozhodnutí zrušil a vrátil jej zpět k dalšímu řízení. Kasační stížnosti žalobce nevyhověl.⁴⁶

V §24 - §28 zákona 250/2016 Sb. jsou uvedeny tyto okolnosti vylučující protiprávnost, které byly inspirovány „*per analogiam*“ trestním zákoníkem⁴⁷:

- krajní nouze⁴⁸
- nutná obrana⁴⁹
- svolení poškozeného⁵⁰
- přípustné riziko⁵¹
- oprávněné použití zbraně⁵²

Při spáchání jednání, které se tváří jako přestupek se zahajuje přestupkové řízení, teprve pak soud určí, na základě zjištěných skutečností, zda byla přítomnost okolnosti vylučující protiprávnost. Toto zjištění by bylo důvodem k zastavení řízení, jelikož se nejedná o přestupek podle §86 zákona č. 250/2016 Sb. Další okolnosti vylučující protiprávnost lze vyvozovat ze soudní judikatury. „*Výkon práva a povinností, tedy i výkon dovolené činnosti. Jedná se zejména o případy, kdy dovození jinak obecně zakázané a sankcionované činnosti vyplývá pro určité případy přímo z právní normy, a nebo je pro určitý subjekt stanoveno individuálním správním aktem. Typické je to právě na úseku ochrany životního prostředí, kdy správní orgán při povolování určité činnosti (např. stavby, odběru či vypouštění vod a pod.) zkoumá, zda zásah do životního prostředí, tedy do právem chráněného veřejného zájmu, je přiměřený a akceptovatelný. Jednání v souladu s tímto správním aktem (byť je jím narušováno životní*

⁴⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 10/2011. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembrgfpw443tl4zdkojs>

⁴⁷ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel, Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich; Zákon o některých přestupcích, [online]. [cit. 2018-02-08]. 1. vydání, 2017, str. 210 – 265 dostupné z <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrg5pwe2zvghmxhgys7giydcns7gi2tax3qmyztg>

⁴⁸ Odvrácení nebezpečí v zájmu zákonem chráněného práva, pokud nešlo zabránit nebezpečí jinak. Navíc musí být hrozící nebezpečí větší než jednání vedoucí k jeho vyvrácení.

⁴⁹ Přímou odvrací útok vedený na právem chráněný zájem, pokud nešlo útoku zabránit jinak. Navíc musí být nebezpečí útoku větší než samotná obrana.

⁵⁰ Osoba, jejíž zájmy byly tímto zájmem dotčeny, s jednáním dobrovolně souhlasila.

⁵¹ Osoba, která chrání zájem společnosti, na základě pověření, ale je nucena porušit zájem chráněný zákonem.

⁵² Použití zbraně v mezích stanovených zákonem.

prostředí) je jednáním dovoleným a nemůže se v takovémto konkrétním případě jednat o správní delikt. (rozhodnutí Vrchního soudu v Praze 6 A 198/95)“⁵³

Při krajní nouzi musí jít o reálné nebezpečí, jinak se jedná o putativní krajní nouzi, kdy subjekt jednal jen na základě své myšlenky, že jde o krajní nouzi. Putativní krajní nouze vede k pozitivnímu skutkovému omylu. Pro naplnění podmínek vzniku krajní nouze musí nejprve dojít ke vzniku reálného nebezpečí, a osoba musí být oprávněna takto jednat. Pak nastupuje princip subsidiarity (nelze odvrátit hrozící nebezpečí jinak) a proporcionality (porovnání následku odvracení nebezpečí a hrozícího nebezpečí), na základě kterých se posuzuje, zda se subjekt od podmínek krajní nouze odchýlil, či nikoliv.⁵⁴

U nutné obrany je těžké zvážit, či právo má větší váhu. Jelikož se nebezpečí odvrací přímo proti útočnickovi, je zde v nebezpečí něčí chráněný zájem, který je útočником ohrožen přímo. Zároveň pokud někdo zasáhne pro přímé odvrácení tohoto nebezpečí proti útočnickovi, může být ohroženo zdraví útočníka. Zajímavá je skutečnost, že pokud útočnik používá jako nástroj svého útoku psa, směřuje nutná obrana jak proti psovi, tak proti útočnickovi. Podle citovaného článku je zakotveno v mnoha judikaturách například (NSS 1 As 1/2008), že nutná obrana musí znamenat útok člověkem, útokem jak konání tak opomenutí. Zároveň chráněným zájmem se rozumí zájem chráněný trestním zákoníkem.⁵⁵

Subjekt dává svolení k jednání, jinak protiprávnímu, jiné osobě, která na základě tohoto dobrovolného svolení jedná a odvrací tak nebezpečí. Svolení poškozeného může dát každý, kdo může oprávněně rozhodovat, a přitom musí být jeho zájmy přímo dotčeny pachatelem. Toto svolení musí být uděleno před vznikem, nebo v průběhu jednání. Jako příklad můžeme uvést vlastníka domu. Oprávnění rozhodovat může být problémem v použití této okolnosti. Ve správním trestání vystupuje většinou řádný výkon veřejné správy, kde ovšem nemá osoba oprávnění samostatně rozhodovat. Použití této okolnosti je spíše pro specifické přestupky, které vedou proti individuálním zájmům osob. Ostatně byla zařazena do tohoto zákona pro

⁵³ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel, Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich; Zákon o některých přestupcích, [online]. [cit. 2018-02-08]. 1. vydání, 2017, str. 210 – 265 dostupné z <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrg5pwe2zvngxhgys7giydcns7gi2tax3qmyztg>

⁵⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 10/2011. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrgfpw443tl4zdkojs>

⁵⁵ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel, Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich; Zákon o některých přestupcích, [online]. [cit. 2018-02-08]. 1. vydání, 2017, str. 229 – 237 dostupné z <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrg5pwe2zvngxhgys7giydcns7gi2tax3qmyztg>

odstranění pochybností, zda lze ustanovení z trestního zákoníku použít analogicky.⁵⁶ Oprávněně rozhodovat by pak měla osoba rozumově a volně vyspělá, nikde však není zakotvena nezletilá osoba, která je způsobilá právně jednat, i když není plně svéprávná. Podle nálezu Ústavního soudu ÚS 1864/16, kde nezletilá osoba nastoupila do prostředku hromadné dopravy, a tím konkludentně souhlasila s přepravními podmínkami, je způsobilost nezletilého právně jednat závislá na stupni duševního vývoje konkrétního jedince. Je tedy třeba jednotlivá jednání posuzovat ke konkrétním nezletilým osobám.⁵⁷

Přípustné riziko je trefně definováno v publikaci Šámal a kol.: *„Bez rizika často není možné, poznat dosud nepoznané.... Riziko je určitý stav nejistoty, zdali se vůbec nebo v očekávané míře dostaví žádoucí následek, a to při vědomí, že může dojít také k následku negativnímu.“*⁵⁸ Pokud je negativním následkem ohrožení zájmu chráněného zákonem, za normálních okolností by se jednalo o protiprávní čin, ale pokud budou naplněny zákonné podmínky, a bude absentovat protiprávnost, bude se jednat o tuto okolnost vylučující protiprávnost. Osoba, která takto jedná, v rámci svého pověření, ve prospěch zákonem chráněného zájmu, podstupuje takovéto riziko, i když ví, že může mít jiné negativní následky. Pokud potřeba chránění takového zájmu bude vyšší, než ohrožení zájmu jiného (než podstupované riziko), Oprávněná osoba nebude odpovědna z protiprávního činu.

Oprávněné použití zbraně je většinou dále specifikováno ve speciálních zákonech. Dále však není specifikováno, o jakou zbraň jde. Vymezení v trestním zákoníku je poměrně široké.⁵⁹ Této okolnosti se tedy budou týkat jen zbraně, jejichž použití je specifikováno dalším zákonem.

Úplný zánik odpovědnosti zde máme v případě, uplynutí promlčecí doby, smrti fyzické osoby, zánikem právnické osoby (která je bez nástupce), vyhlášením amnestie. Zde odpovědnost nastala, ale po naplnění některého ze stavů výše vypsanych, tato odpovědnost zaniká. Obecná promlčecí doba činí 1 rok, pokud však výše možné pokuty za přešůpek má horní hranici stanovenou zákonem na nejméně 100 000 Kč, bude tato promlčecí doba prodloužena

⁵⁶ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel, Zákon o odpovědnosti za přešůpky a řízení o nich; Zákon o některých přešůpcích, [online]. [cit. 2018-02-08]. 1. vydání, 2017, str. 238 – 242 dostupné z <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrg5pwe2zvghmxhgys7giydens7gi2tax3qmyztg>

⁵⁷ Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 1864/16. Dostupné z:

<http://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=100109&pos=1&cnt=1&typ=result>

⁵⁸ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel, Zákon o odpovědnosti za přešůpky a řízení o nich; Zákon o některých přešůpcích, [online]. [cit. 2018-02-11]. 1. vydání, 2017, str. 238 – 242 dostupné z <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrg5pwe2zvghmxhgys7giydens7gi2tax3qmyztg>

⁵⁹ cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším

na 3 roky. Pokud je pokuta vyměřena procentem, a bude třeba vyšší než 100 000, stejně bude promlčecí doba činit 1 rok, protože horní hranice v tomto případě není stanovena zákonem.⁶⁰ Tato doba se začíná odpočítávat následující den po ukončení přestupku, nebo následující den po tom, co se objeví účinky spáchání přestupku. Pro každý přestupek běží promlčecí doba zvlášť. Odchylnka je u přestupku trvajících, zde běží promlčecí doba až po odstranění protiprávního stavu. Do této doby se nezapočítávají kdy, kdy o tomto přestupku běželo řízení. Také pokud je dána přednost těžšímu trestnému činu v trestním řízení, před přestupkovým řízením, tudíž bylo přestupkové řízení pozastaveno, promlčecí doba neubíhá. Nebo kdy bylo od správního trestu podmíněčně upuštěno. Na základě zahájení přestupkového řízení, pravomocného rozsudku o vině, rozhodnutí o schválení dohody a narovnání, se promlčecí doba pozastavuje, tudíž se prodlužuje z 1 roku na 3, s výjimkou přestupků pro které je horní hranice pokuty stanovena na 100 000 Kč, zde se promlčecí doba prodlužuje na 5 let.⁶¹

Jako důvod pro zánik odpovědnosti není prohlášení za mrtvého.⁶² Pokud osoba zemřela před zahájením řízení o přestupku, řízení se usnesením odloží, pokud zemře v průběhu, řízení se usnesením zastaví.

Právnícké osobě zaniká odpovědnost v případě, že po jejím zániku nemá právního nástupce.⁶³ Například.: Právnícká osoba zanikající ukončením likvidace, tudíž právnícká osoba, která nebyla zapsána ve veřejném rejstříku, zaniká bez právního nástupce. Pokud právnícká osoba zaniká bez likvidace, mívá právního nástupce. Existují však výjimky, a to například v souvislosti s insolvenčním řízením.⁶⁴

Amnestie je dále popsána v §104 zákona č. 250/2016 Sb. po udělení amnestie za přestupek prezidentem schvaluje tuto amnestii vláda kontrasignací, a o na základě Ústavy ČR, konkrétně článku 63 (3). Správní orgán po udělení amnestie za přestupek musí zrušit již ulo-

⁶⁰ Ministerstvo vnitra, Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. [online]. [cit. 2018-02-11]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/zakon-o-odpovednosti-za-prestupky-a-rizeni-o-nich-ucinny-od-1-7-2017.aspx>

⁶¹ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, §29-32. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqge3f6mrvqawta>.

⁶² JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel, Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich; Zákon o některých přestupcích, [online]. [cit. 2018-02-11]. 1. vydání, 2017, str. 266 – 275 dostupné z <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrg5pwe2zvngxhgys7giydcns7gi2tax3qmyztg>

⁶³ Zákon 250/2016 Sb. §29 (c)

⁶⁴ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel, Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich; Zákon o některých přestupcích, [online]. [cit. 2018-02-11]. 1. vydání, 2017, str. 266 – 275 dostupné z <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrg5pwe2zvngxhgys7giydcns7gi2tax3qmyztg>

žený trest⁶⁵, nebo jej změnit, nebo vyřadit přestupek z Evidence přestupků. Toto bude mít pak podobu nového rozhodnutí správního orgánu.⁶⁶

1.3.4. sankce za přestupek

Pokud je osoba shledána odpovědnou z přestupku, ukládá se sankce. Její uložení je ve většině případů správním uvážením. Určuje se její druh a výše. U výše je většinou zákonem stanovena její horní hranice. V některých případech je přímo stanovena zákonem. Podle nového zákona č. 250/2016 Sb. je sankcí správní trest. Jednotlivé správní tresty si uvedeme v následujících odstavcích.

V úvodním ustanovení §35 zákon 250/2016 Sb. máme nastíněno správní uvážení: „*lze uložit správní trest.*“ Je tedy výsadou rozhodujícího správního orgánu, zda správní trest uloží či nikoliv, jaký druh trestu to bude a popřípadě v jaké výši. Správní orgán je omezen ve svém uvažování výčtem trestů které může uložit na základě zákona 250/2016 Sb.: napomenutí, pokuta, zákaz činnosti, propadnutí věci, nebo náhradní hodnoty, zveřejnění rozhodnutí o přestupku. Dále mohou být další tresty uvedeny ve zvláštních zákonech nebo ve vyhláškách obcí. V těchto zákonech, nebo vyhláškách jsou uvedeny i skutkové podstaty k jednotlivým přestupkům, na jejichž základě se trest ukládá.

Výjimku ve správním uvážení uvádí rozhodnutí Nejvyššího správního soudu 3 Ads 53/2011: „*Za prvé tvrdil, že zákonodárcem použitý obrat „lze uložit pokutu až do výše“ umožňuje správnímu orgánu od uložení pokuty upustit. Není tomu tak. Nejvyšší správní soud se plně ztotožňuje s právním názorem vysloveným krajským soudem, že uvedený výraz znamená jednak kompetenci správního orgánu k určitému jednání a při naplnění zákonných předpokladů daného chování současně také povinnost správního orgánu, že tak učinit musí. Výraz „lze“ se tedy vztahuje nikoli k možnosti uložit či neuložit pokutu za spáchaný správní delikt, ale toliko k možnosti uložit pokutu do určité výše.*“⁶⁷ Zde je správní uvážení omezeno na možnost rozhodnout o výši pokuty, avšak je jasné, že pokutu uložit musí.

Nyní budeme uvádět jednotlivé správní tresty za přestupky, které jsou uvedeny v § 45 – 50 zákona č. 250/2016 Sb. Napomenutí je dle § 45 pouze upozorněním, co může v případě

⁶⁵ Může zrušit takto, nebo pouze nevykonanou část

⁶⁶ tamtéž

⁶⁷ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel, Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich; Zákon o některých přestupcích, [online]. [cit. 2018-02-12]. 1. vydání, 2017, str. 405 – 407 dostupné z <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrg5pwe2zvghmxhgys7giydcns7gi2tax3qmyztg>

dalšího, takovéhoho protiprávního jednání nastat. Tento druh trestu má pachatele odradit od dalšího protiprávního jednání. Podle důvodové zprávy k tomuto zákonu je to ověřený způsob správního trestání přestupků nižší společenské škodlivosti, který má výchovný charakter. Může se zároveň ukládat za veškeré přestupky pro osoby fyzické, právnické i fyzické podnikající, ovšem až na výjimky, které uvádí některé zákony. Jde o případy, kde je zmíněná škodlivost tak vysoká, že napomenutím by nebyl dosažen účel nápravy. Pro pachatele by v těchto zvláštních případech nebyl trestem. Tuto výjimku v použití napomenutí obsahuje například zákon č.: 143/2001 Sb. o ochraně hospodářské soutěže, 215/2004 Sb. o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory, 136/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek. Tyto zákony vylučují pro některé své paragrafy ve společném ustanovení o přestupcích použití zákona 250/2016 Sb. Zákon č. 159/2006 Sb. o střetu zájmů obsahuje v §23 (4) přímo zákaz použití napomenutí. Zajímavým zjištěním je také §125c odst. 5, 6 zákona č. 361/2000 Sb., kde se výslovně uvádí uložení trestu pokuty, tudíž z tohoto vyplývá, že napomenutí v tomto případě nelze použít. Uložení tohoto trestu nastane rozhodnutím. Může se kombinovat i s jinými správními tresty, ne však s pokutou.⁶⁸

Pokuty v této části práci zmiňovat nebudeme, jsou totiž součástí celé kapitoly druhé. Přejdeme tedy na zákaz činnosti. Tento druh správního trestu má preventivní a represivní charakter, jelikož utváří velké omezení pachatele. Jeho uložení nemůže pachatel po dobu zákazu opakovat protiprávní jednání.⁶⁹ Jak již vyplývá z §47 zákona č. 250/2016 Sb. tento zákaz lze uložit osobě, která protiprávní jednání spáchala v důsledku činnosti, na níž bylo zapotřebí veřejnoprávního oprávnění, nebo v důsledku pracovního poměru a jiného obdobného poměru. Toto lze použít jen tehdy, dovoluje-li to zákon. Pokud zákon neupravuje délku zákazu, lze ji dle tohoto paragrafu stanovit na 3 roky. Do délky zákazu se počítají i opatření učiněná v průběhu přestupkového řízení. Po polovině výkonu trestu, může správní orgán, který v případě rozhodoval, od zbytku trestu prominout, usoudí-li orgán, že další výkon trestu vzhledem k chování pachatele není potřebný, a zároveň musí mít pachatel uhrazené uložené pokuty související se zákazem činnosti.⁷⁰ Veřejnoprávní oprávnění je poměrně jasné, může zde jít i o činnost, která byla vykonávána na základě povolení, které vydal orgán veřejné sprá-

⁶⁸ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel, Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich; Zákon o některých přestupcích, [online]. [cit. 2018-02-12]. 1. vydání, 2017, str. 405 – 407 dostupné z <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrg5pwe2zvghgys7giydcns7gi2tax3qmyztg>

⁶⁹ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel, Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich; Zákon o některých přestupcích, [online]. [cit. 2018-02-12]. 1. vydání, 2017, str. 417 – 428 dostupné z <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrg5pwe2zvghgys7giydcns7gi2tax3qmyztg>

⁷⁰ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, §47 (1-6). Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqge3f6mrvgawta>.

vy, souhlasu, povolení, koncese, ohlášení.⁷¹ Pracovní poměr a jiný obdobný poměr je výraz poněkud nejasný. Může jím být i pracovní poměr státních zaměstnanců, úředníků, dále to mohou být pracovní činnosti konané mimo pracovní poměr. Například v trestním zákoníku je tato činnost upravena jasněji. Ve starém zákoně o přestupcích 200/1990 Sb. bylo možné udělit zákaz činnosti jen za přestupky označené v tomto zákoně ve zvláštní části. Více není uvedeno ani v důvodové zprávě k novému zákonu 250/2016 Sb.

Propadnutí věci lze uložit jen v případě, že je předmětem sporu věc. Propadnout tedy může věc, která byla použita pachatelem ke spáchání přestupku, nebo byla spácháním přestupku získána, nebo byla odměnou za přestupek, popřípadě věc, která byla získána za věc uvedenou před touto, pokud hodnota věci za kterou tuto věc získal, není zanedbatelná. Tzn.: pokud věc, kterou získal přestupkem (nebo byla odměnou za přestupek) má zanedbatelnou hodnotu oproti věci za to získané, pak se nabytá věc nestává předmětem propadnutí věci. Věc určená k propadnutí musí být majetkem pachatele, pachatel musí být výlučným vlastníkem věci.⁷² Propadnutí věci nelze uložit, pokud je hodnota věci v nepoměru k přestupku. Tzn.: pokud je hodnota věci tak vysoká, že je v nápadném nepoměru k přestupku, propadnutí věci nelze uložit.⁷³ Hodnota může být vyjádřena buďto finančně, nebo i vztahem k věci. Pokud by však spáchaný přestupek ohrožoval obecný zájem, potom se na hodnotu věci nepřihlíží. Následně se stává vlastníkem propadnuté věci stát, ačkoliv tento trest ukládal jakýkoliv správní orgán.⁷⁴

Propadnutí náhradní hodnoty navazuje na propadnutí věci. V případě, že věc, která by mohla být určena k propadnutí, není možné získat, protože byla věc zničena, poškozena, nebo například spotřebována pachatelem, může být pachateli uložena k propadnutí věc, která může mít až stejnou hodnotu jako věc předešlá.⁷⁵ Takovéto činnosti vedoucí k nemožnosti věc zís-

⁷¹ Ministerstvo vnitra, Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, str. 33. [online]. [cit. 2018-02-12]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/zakon-o-odpovednosti-za-prestupky-a-rizeni-o-nich-uciny-od-1-7-2017.aspx>

⁷² JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel, Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich; Zákon o některých přestupcích, [online]. [cit. 2018-02-14]. 1. vydání, 2017, str. 429 – 440 dostupné z <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrg5pwe2zvghgys7giydcns7gi2tax3qmyztg>

⁷³ Dz k zákonu č. 250/2016 k §48 dostupné z <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqge3f6mrvgbpwi6q>

⁷⁴ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel, Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich; Zákon o některých přestupcích, [online]. [cit. 2018-02-14]. 1. vydání, 2017, str. 436 – 437 dostupné z <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrg5pwe2zvghgys7giydcns7gi2tax3qmyztg>

⁷⁵ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, §49. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqge3f6mrvgawta>

kat, musí být pachatelem provedeny před uložením propadnutí věci.⁷⁶ Prakticky totožně je vymezeno v § 71 Trestního zákoníku.

Zveřejnění rozhodnutí o přestupku lze uložit právnické, nebo fyzické podnikající osobě. Při tomto druhu správního trestu musí být přihlédnuto k soukromí pachatele. Zveřejněno může být rozhodnutí až po nabytí právní moci nejdříve 2 měsíce po něm a nejdéle 6,⁷⁷ a to pouze jeho výroková část. Místem zveřejnění je veřejně sdělovací prostředek⁷⁸ a úřední deska příslušného orgánu, který rozhodl. Na úřední desce musí vyset výroková část rozhodnutí nejméně 15 dnů a nejdéle 2 měsíce na náklady správního orgánu. Poté musí být odstraněna. Pokud proběhne přezkumné řízení o rozhodnutí trestu zveřejnění rozhodnutí, zveřejní se obdobným způsobem každé další rozhodnutí, kterým se původní rozhodnutí ruší. Ve zveřejněném rozhodnutí mohou být pouze identifikační údaje pachatele.⁷⁹ Tento nový správní trest vyvolává mnohé diskuse ohledně zasažení do pověsti právnické osoby a zasažení do jejího soukromí. Je však třeba brát jinak v potaz udělení tohoto trestu u osoby právnické a jinak u osoby fyzické podnikající. U osoby fyzické podnikající může mít zasažení do jejího soukromí daleko větší dopady, než u osoby právnické. Zasažení ospravedlňuje také důvodová zpráva zákona 250/2016 Sb., která uvádí, že je třeba informovat veřejnost o tom, když některá z právnických osob používá například nekalé praktiky.⁸⁰ Proč by tyto společnosti měly být chráněny, když v tomto konkrétním případě stojí naproti zájmu fyzických osob například spotřebitelů. Je třeba tedy posuzovat jednotlivé případy individuálně. Zároveň je na uvážení rozhodujícího orgánu, jaký z veřejných sdělovacích prostředků použije, na základě charakteru přestupku. Může jím být například rozhlas, televize, internet, Obchodní věstník, a to vše buď na celostátní, nebo regionální úrovni.⁸¹

Po shrnutí první kapitoly Vymezení základních pojmů můžeme konečně vidět, kde má institut pokuty své základy. Toto je nejdůležitější shrnutí pojmu pokuta pro další pokračování této bakalářské práce. Pochopíme tak lépe principy, na kterých tento institut pracuje. Všechny výše zmíněné a rozebrané pojmy jsou důležité pro další práci s tématem pokuty. Na základě výše získaných vědomostí se dokážeme lépe pochopit tento institut.

⁷⁶ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel, Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich; Zákon o některých přestupcích, [online]. [cit. 2018-02-14]. 1. vydání, 2017, str. 441 – 442 dostupné z <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrg5pwe2zvgmxhgys7giydens7gi2tax3qmyztg>

⁷⁷ Tato lhůta je konkrétně stanovena v rozhodnutí

⁷⁸ Vyvěšení na náklady pachatele

⁷⁹ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, §50. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqge3f6mrvgawta>

⁸⁰ Dž k zákonu č. 250/2016 k §50 dostupné z <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqge3f6mrvgbpwi6q>

⁸¹ tamtéž

2. Pokuty

Základní informace byly sděleny již v první kapitole, teď se budeme věnovat tomuto tématu hlouběji, ostatně je naplní této práce. Kromě §35 zákona 250/2016 Sb. je podrobněji upravena také v §46 tohoto zákona. Horní hranice uložení pokuty, která není nijak upravena v zákoně jiném, činí 1000 Kč, její splatnost je pak 30 dnů od nabytí právní moci rozhodnutí, pokud není v rozhodnutí stanoveno jinak.⁸² Uložení pokuty se nenahradí škoda, která nastala v důsledku spáchání přestupku, je správním trestem, který má odradit od dalšího přestupku, má i donucovací charakter.⁸³ Trest spočívá v tom, že pachatel musí odevzdat část svého majetku, ať už ve finanční či movité, nemovité formě, v takové výši, která je stanovena buďto zákonem, nebo rozhodnutím správního orgánu, který ve věci přestupku rozhodoval. Vždy je ovšem rozhodování správního orgánu omezeno horní hranicí v zákoně.⁸⁴ Protože je zákon 250/2016 Sb. poměrně nový a zároveň přinesl mnoho legislativních změn, není mnoho nové judikatury, která by některé nejasnosti objasnila, avšak se používá v mnohých případech judikatury starší, protože základní principy zůstávají stejné.

2.1. Ukládání pokut

Pokutu může správní orgán udělit kumulativně společně s jinými správními tresty s výjimkou napomenutí, které jsme zmiňovali již v předchozí kapitole. Zároveň obecně upravuje ukládání správních trestů § 36 zákona 250/2016 Sb.⁸⁵ Při ukládání správních trestů musí být přihlédnuto zejména k povaze přestupku a jeho závažnosti. V úvahu musíme brát také ukládání správních trestů za více přestupků, které upravuje §41 zákona č. 250/2016 Sb. Za dva přestupky, které se projednávají ve shodném řízení, se uloží pokuta za přestupek nejzávažnější, pokud hranice výše pokut jsou stejné. Pokud je výše pokut rozdílná, uloží se trest za přestupek nejvíc trestaný. Toto funguje na zásadě adsorbční. Dále je zde asperační zásada, na základě níž může rozhodující správní orgán, pokud jde o dva přestupky projednávané souběžně, zvýšit pokutu až o polovinu horní hranice u přestupku s nejvyšší trestností. Tato zvýšená pokuta však nesmí přesáhnout součet horních

⁸² Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, §46 (1-2). Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqge3f6mrvkawta>

⁸³ Jde o funkci preventivní a represivní

⁸⁴ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel, Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich; Zákon o některých přestupcích, [online]. [cit. 2018-02-15]. 1. vydání, 2017, str. 409 – 410 dostupné z <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrg5pwe2zvghmxhgys7giydncs7gi2tax3qmyztg>

⁸⁵ tamtéž

hronic těchto dvou přestupků. K tomuto lze uložit i jiný správní trest, než jsme uvedli výše, ale musí ho být možno uložit alespoň za jeden z těchto dvou přestupků. Opět ale musíme brát na zřetel zásady pro ukládání jednotlivých správních trestů.⁸⁶

Od uložení pokuty může správní orgán podmíněně upustit, jestliže lze předpokládat, že pachatel se jen samotným projednáním může napravit. Přestupkem však nesměla vzniknout závažná škoda. Nebo pokud pachatel ve lhůtě uložené správním orgánem škodu nahradil.⁸⁷ Ukládání pokuty souvisí s její výší.

2.1.1 Zásady ukládání

Při ukládání pokut by se rozhodující správní orgán měl řídit základními obecnými principy, které jsou zakotvené v Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, nebo například v soudní judikatuře. Většina principů není přímo zakotvena v právní úpravě, ale souvisí s realizací ochrany správního trestání. Velice blízko k správnímu trestání mají principy trestního práva. Nyní si uvedeme nejvýznamnější principy pro ukládání pokut. Hlavní zásadu „*nullum crimen sine lege*“, jsme si již zmiňovali. Z tohoto principu vyplývá požadavek zákazu retroaktivity a analogie v neprospěch pachatele, vyjádření skutkových podstat a zákonných kritérií⁸⁸, a ukotvení podmínek odpovědnosti za správní delikt a trest v zákoně.

Dále je to zásada rovnosti, kterou lze vidět také ve Správním řádu č. 500/2004 Sb. jako rovnost účastníků například již v §2 (4), §7 (2), a také v §39 (1). Princip subsidiarity trestního postihu vyžaduje po rozhodujících orgánech a zákonodárcích zohlednit závažnost a společenskou škodlivost deliktu.

Princip řádného zákonného procesu zajišťuje, aby každý kdo je podezřelý ze spáchání správního deliktu měl možnost toto tvrzení vyvrátit a dokázat nevinu, nebo uvést okolnosti, za kterých byl správní delikt spáchán. Je to ochrana bezdůvodného stíhání.

Zákaz dvojího trestání je demonstrován principem „*ne bis in idem*“ Znamená zákaz uložení dalšího trestu i zahájení souběžného řízení za tentýž správní delikt. Tento princip je demonstrován v §77 zákona 250/2016 Sb., kde je porušení principu překážkou řízení,

⁸⁶ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel, Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich; Zákon o některých přestupcích, [online]. [cit. 2018-02-15]. 1. vydání, 2017, str. 374 – 383 dostupné z <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrg5pwe2zvghgys7giydens7gi2tax3qmyztg>

⁸⁷ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, §42. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqge3f6mrvagawta>

⁸⁸ Kritéria, podle kterých rozhodující správní orgán určil druh a výši sankce.

konkrétně litispendence. Správní řád upozorňuje v §8 (1) na vzájemný soulad všech správních orgánů a vzájemné informování, abych takovýmto situacím předešli.

Pokud nebylo proti obviněnému vydáno pravomocné rozhodnutí, potom se má za nevinného. Jedná se o presumpci nevinny, která navazuje na právo na spravedlivý proces. Pro naplnění tohoto principu je třeba, aby nebyl obviněný donucován k výpovědi, která by ho mohla poškodit. Dále musí být prokázána vina obviněného, kde bude uveden a skutková podstata správního deliktu, přestupku, přičemž soud musí nahlížet na obviněného objektivně. Teprve po pravomocném rozhodnutí o vině obviněného, se již nenahlíží jako na nevinného.⁸⁹

2.1.2 Výše pokut

Při určení výměry pokuty, by se měl správní orgán, kromě stanovené spodní a horní hranice výše pokuty, řídit i §37 zákona 250/2016 Sb. o určení druhu a výměry správního trestu. Toto ustanovení je poměrně důležité pro dodržení základních principů pro ukládání správních trestů. Některé z nich jsme již zmiňovali.⁹⁰ Jak uvádí důvodová zpráva k zákonu 250/2016 Sb. výčet v §37 je pouze demonstrativní a nevylučuje se, že budou zohledněny okolnosti jiné, které soud uzná důvodnými, a mají přímý vliv na přestupek. Zároveň je zde uvedeno, že nutné není přihlížet vždy k okolnostem uvedeným v tomto paragrafu, neboť nemusí mít vždy velký vliv na konkrétní případ.⁹¹ Tato aplikační volnost však může vyvolat pochybnosti ve správnosti řízení, kdy si zde správní orgán může vybrat okolnosti, ke kterým přihlédl a zdůvodní jen ty, nemusí na základě tohoto ustanovení odůvodnit všechny. Což bylo řešeno v judikaturách soudů před tímto zákonem, kde byl požadavek na zdůvodnění všech okolností k danému rozhodnutí, i když třeba správní orgán všechny nepoužil. Rozhodující správní orgán, by měl podle rozhodnutí Nejvyššího správního soudu z roku 2006, odůvodnit všechny zákonná kritéria a uvést proč použil ty a jiné naopak nepoužil. Takto ohodnotil situaci například Nejvyšší správní soud, který rozhodoval v situaci uložení pokuty Komisí pro cenné papíry. Kde soud přiznal žalobci, že chybí v rozhodnutí komise pro cenné papíry přezkoumatelná

⁸⁹ MATES, Pavel a kol. Základy správního práva trestního. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-567-1, str. 23-29

⁹⁰ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel, Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich; Zákon o některých přestupcích, [online]. [cit. 2018-02-15]. 1. vydání, 2017, str. 326 – 327 dostupné z <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrg5pwe2zvghgys7giydens7gi2tax3qmyztg> 327

⁹¹ Dž k zákonu č. 250/2016 k §50 dostupné z <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqge3f6mrvgbpwi6q>

úvaha o tom, k jakým okolnostem vlastně při uložení pokuty Komise přihlédla.⁹² Po rozebrání tohoto rozhodnutí, bychom mohli uvažovat o rozporu předchozí judikatury a nynější právní úpravy. Povšimněme si ale rozdílů označení těchto kritérií, které zmiňuje výše uvedené Rozhodnutí NSS jako zákonná kritéria, a které označuje důvodová zpráva k zákonu 250/2016 Sb. jako okolnosti. Zatím však nemáme nová rozhodnutí, na základě níž bychom mohli posoudit tento rozdíl. Dříve tyto dva pojmy byly vcelku sjednocené, nová právní úprava je rozdělila. Zatím co zákonná kritéria berou v úvahu více závažnost, okolnosti jsou spíše polehčujícího, nebo přitěžujícího charakteru. Vezmeme-li v úvahu praktické použití tohoto požadavku odůvodnění všech zákonných kritérií a okolností, byl požadavek uvedený v judikatuře Nejvyššího správního soudu poněkud maximalistický. Nová právní úprava může tak pomoci urychlit celý proces rozhodování. Je tak poskytnut větší prostor pro správní uvážení rozhodujícím správním orgánům.

Okolnosti, ke kterým by rozhodující správní orgán měl zejména přihlížet je tedy závažnost protiprávního jednání, zásada *ne bis in idem*⁹³, k přitěžujícím a polehčujícím okolnostem, k míře spolupráce spolupachatele, k blízkosti dokonání přestupku při pokusu o něj, k povaze činnosti právnické osoby a podnikající fyzické osoby, u právního nástupce přechod výnosů a užitků, a také k tomu zda by mohl být nápomocný zákon, který byl účinný před dokonáním přestupku.⁹⁴

Správní orgán je dále povinen přihlédnout ke skutkovým podstatám, které obsahují jednotlivé zákony, kde je tato úprava podrobněji uvedena.

V předchozí úpravě zákona 200/1990 Sb. byla výše pokut upravena na stejném principu. Obecná horní hranice byla vymezena v tomto zákoně, pokud zvláštní zákony neupravovaly jinak. Vzhledem k tomu, že zatím nemáme novou judikaturu, která by se touto otázkou zabývala, rozebereme judikaturu starší. Avšak ta by neměla být příliš odlišná. Judikaturu budeme potřebovat v následujících kapitolách, protože se budeme věnovat oblasti, která je většinou ponechána správnímu uvážení, sice v mezích zákona, ale je zde poměrně velká volnost pro rozhodnutí správních orgánů. Jakýsi vzorec utváří pro toto uvažování soudní judikatura Nejvyššího správního soudu, ale i soudu ústavního.

⁹² Sbíрка rozhodnutí NSS 2/2006, 773/2006 Správní trestání a kritéria stanovení pokuty. [online]. [cit. 2018-02-17]. Dostupné z <http://sbirka.nssoud.cz/cz/spravni-trestani-a-kriteriia-stanoveni-pokuty.p798.html?q=>

⁹³ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, §37 (b). Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqge3f6mrvgawta>

⁹⁴ Tamtéž §37

Pokud jde například o množství a hodnotu majetku, které pachatel vlastní, měl by se tím v případech výměry výše pokutu, tímto správní orgán také zabývat. Ostatně tak i vyplývá z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu 1 As 9/2008-133, na kterou odkazují i mnohá další rozhodnutí, jako například rozhodnutí České obchodní inspekce ČOI 118882/16/O100, rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 4 Ads 133/2011 – 183, kterým se dále zabýval Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí 4 Ads 89/2012 – 42. Na toto rozhodnutí odkazují i kapitole o zásadách pro ukládání sankce.⁹⁵ V každém z uvedených příkladů bylo uvedeno to nejdůležitější a to: „*Správní orgán ukládající pokutu za jiný správní delikt je povinen přihlédnout k osobním a majetkovým poměrům pachatele tehdy, pokud je podle osoby pachatele a výše pokuty, kterou lze uložit, zřejmé, že by pokuta mohla mít likvidační charakter, a to i v případech, kdy příslušný zákon osobní a majetkové poměry pachatele v taxativním výčtu hledisek rozhodných pro určení výše pokuty neuvádí. Správní orgán vychází při zjišťování osobních a majetkových poměrů z údajů doložených samotným účastníkem řízení, případně z těch, které vplynuly z dosavadního průběhu správního řízení či které si opatří samostatně bez součinnosti s účastníkem řízení. Nelze-li takto získat přesné informace, je správní orgán oprávněn stanovit je v nezbytném rozsahu odhadem.*“⁹⁶ Z uvedeného vyplývá, že pokud jde o pokutu, která by na pachatele mohla působit likvidačně, je nutné přihlédnout k jeho majetkovým poměrům. Likvidační charakter je individuální pro každého pachatele. Jinak totiž ovlivní pokuta 20 000Kč movitého pachatele a jinak pachatele, který movitý není. Někteří však vnímali rozdíl výše pokuty za stejný jiný správní delikt jako diskriminační. Ústavní soud však ve svém nálezu Pl. ÚS 3/02 označil tuto nerovnost jako faktickou sociální nerovnost.⁹⁷ Toto právě v rozebíraném rozhodnutí Nejvyššího správního soudu uvádí také konkrétně v části druhé. Avšak pokud bychom se zabývali likvidačním charakterem směřujícím k osobě právnické, narazíme na rozpor s tímto rozhodnutím NSS a usnesením ÚS, na které upozorňuje článek Mgr. Pavla Švásty.⁹⁸ V již zmíněném Usnesení ÚS 3/02 z roku 2002 se uložení likvidační pokuty i v případě právnické osoby a osoby fyzické podnikající zakazuje, z důvodu nemož-

⁹⁵ BOHADLO, David, POTĚŠIL, Lukáš, POTMĚŠIL, Jan. Správní trestání z hlediska praxe a judikatury. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-413-1, str. 55

⁹⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 9/2008-133. Dostupné z: <http://www.nssoud.cz/main0col.aspx?cls=JudikaturaSimpleSearch&SimpleSearch=1&cislofull=1+As+9%2f2008-133&pagesource=0>

⁹⁷ tamtéž

⁹⁸ ŠVÁSTA Pavel, Několik poznámek k možnosti ukládat likvidační pokuty právnickým osobám, [online]. [cit. 2018-02-20] 6. 12. 2012, dostupné z <https://www.epravo.cz/top/clanky/nekolik-poznamek-k-moznosti-ukladat-likvidacni-pokuty-pravnickym-osobam-87225.html>

nosti pokračování v další podnikatelské činnosti. Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu 1 As 9/2008-133 uložení likvidační pokuty pro osobu právnickou připouští za jistých okolností na základě části čtvrté v posouzení věci rozšířeným senátem, kde by v jedinečných případech mohla tato pokuta být právnickým osobám udělena například v případě „zvlášť závažného“ případu, nebo v případě recidivy. Podobně by mohlo být rozhodnuto i v případě fyzické podnikající osoby.⁹⁹ Autor článku Mgr. Pavel Švásta v tomto rozhodnutí a povolení uložení likvidačních pokut právnickým osobám vnímá jako přínos. Některé právnické osoby totiž mohou vznikat pouze jako zástěrka pro zisk z trestní činnosti.¹⁰⁰

Později byla zrušena spodní hranice pokuty. Jako například v případě, který řešil Nález Ústavního soudu 52/13 ze dne 9. 9. 2014, kde horní hranice byla 10 milionů, kde šlo o nelegální práci, u níž nebyla spatřena vysoká společenská škodlivost, přesto byla pokuta stanovena na 250 000 již ve snížené verzi. Avšak správní orgán nemohl rozhodnout jinak, protože minimální možná hranice pokuty byla zákonem o zaměstnanosti stanovena na 250 000 Kč. Avšak pachatel disponoval majetkem pouze 70 000 Kč. Bylo tedy Ústavním soudem zrušeno ustanovení „nejméně však ve výši“, jelikož je v rozporu s čl. 1, čl. 4 odst. 4, čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod.¹⁰¹ V návaznosti výše uvedené by měl správní orgán dolní hranici pokuty stanovit podle toho, jakým majetkem disponuje, tak aby pro něj daný výše pokuty nebyla likvidační, ale zároveň byla dostatečným trestem.¹⁰²

Jelikož je výše pokuty správním uvážením správního orgánu, je postavení odvolacích soudů velice důležité pro postižené osoby (pachatele). Ne vždy musí správní orgán tuto otázku posoudit správně. Pokud by zde nebyla dostatečná podpora ze strany odvolacích soudů, je velice pravděpodobné, že by to pro mnohé mohlo znamenat existenční riziko, hlavně v nepřiměřené výši pokuty, ačkoliv nemusí nutně mít likvidační charakter. Z každodenních zkušeností bychom mohli říci, že činnost správních orgánů inklinuje ponejvíce k potrestání, než ke skutečnému prověření zjištění veškerých okolností týkajících se daného případu, a to nejen

⁹⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 9/2008-133. Dostupné z: <http://www.nssoud.cz/main0col.aspx?cls=JudikaturaSimpleSearch&SimpleSearch=1&cislofull=1+As+9%2f2008-133&pagesource=0>

¹⁰⁰ ŠVÁSTA Pavel, Několik poznámek k možnosti ukládat likvidační pokuty právnickým osobám, [online]. [cit. 2018-02-20], 6. 12. 2012, dostupné z <https://www.epravo.cz/top/clanky/nekolik-poznamek-k-moznosti-ukladat-likvidacni-pokuty-pravnickym-osobam-87225.html>

¹⁰¹ Nález ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 52/13. Dostupné z: http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=Pl-52-13_1

¹⁰² PŘICHYSTALOVÁ Lenka, Spodní hranice pokut u jiných správních deliktů, [online]. [cit. 2018-02-20], 9. 7. 2015 dostupné z <https://www.epravo.cz/top/clanky/spodni-hranice-pokut-u-jinych-spravnich-deliktu-98194.html>

v neprospěch daných osob, ale i v jejich prospěch. Podobně tomu bylo i v případě, kdy bylo Rozsudkem Krajského soudu v Brně 30 A 44/2015 ze dne 30. 6. 2016 zrušeno rozhodnutí České obchodní inspekce, která uložila provozovateli za diskriminaci Romů pokutu 400 000 Kč. Česká obchodní inspekce se totiž dle Krajského soudu v Brně nevěnovala dostatečně zjištění skutkovému stavu věci k okolnostem daného případu.¹⁰³

2.2. Vymáhání pokut

Uplynutím 30 denní lhůty začíná běžet lhůta pro vymáhání pokuty. Na základě §106 (3) Správního řádu se použije Daňového řádu, jelikož je jistým druhem daně i pokuta. Podle §105 Správního řádu je správní orgán, který vydal rozhodnutí, nebo osoba oprávněná z exekučního titulu nadány exekučním titulem. Mohou tedy vymáhat pokuty. Musí být zároveň obecným správcem daně, který je místně příslušný. V rámci dělené správy je příslušným správcem daně Celní úřad, pro příjmy, které plynou do státního rozpočtu, nebo také bude vybírat a vymáhat pokuty pro správní orgány, které jsou zákonem pověřeny pouze k ukládání pokut. Celní úřady vybírají, nebo vymáhají například pokuty uložené: PČR v příkazním řízení na místě neuhrazené, PČR ve správním řízení, Českou obchodní inspekci, nebo Českou inspekci životního prostředí. Celní úřad nejprve zašle výzvu k okamžitému zaplacení neplatiči, pokud je výzva ignorována, je Celním úřadem vydán exekuční příkaz.¹⁰⁴ Zvláštní zákony pak stanoví případně jiné správce daně, kteří pokuty vybírají a vymáhají.¹⁰⁵ Až poté, co se nepodaří správci daně, jako je příslušný správní orgán, který pokutu uložil, nebo Celní úřad, je věc postoupena exekuci.

Exekučním titulem je v případě vymáhání pokut pravomocné rozhodnutí o uložení pokuty, případně blokový příkaz na místě podepsaný pachatelem, nebo vykonatelný příkaz, nebo výkaz nedoplatků. Následně je vydán exekuční příkaz. Poté může být pokuta vymáhána exekučně následujícími způsoby:

„a) srážkami ze mzdy,

¹⁰³ HAVLÍČEK Jan, Právní labyrint, Česká obchodní inspekce porušila právo na spravedlivý proces provozovatele restaurace-rozhodnutí o rekordní pokutě za diskriminaci Romů, bylo soudem zrušeno, [online]. [cit. 2018-02-21], 28. 7. 2016 dostupné z <https://www.pravnilabyrint.cz/ceska-obchodni-inspekce-porusila-pravo-na-spravedlivy-proces-provozovatele-restaurace-rozhodnuti-o-rekordni-pokute-za-diskriminaci-romu-bylo-soudem-zruseno/>

¹⁰⁴ NEJEDLÝ Jiří, Tisková správa celní správy ČR, [online]. [cit. 2018-02-21], 21. 1. 2009 dostupné z <https://www.celnisprava.cz/cz/crustinadlabem/tiskove-zpravy/2009/Stranky/090121-DES.aspx>

¹⁰⁵ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel, Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich; Zákon o některých přestupcích, [online]. [cit. 2018-02-21]. 1. vydání, 2017, str. 413 – 414 dostupné z <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrg5pwe2zvghgys7giydcns7gi2tax3qmyztg327>

- b) *příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb,*
- c) *příkázáním jiné peněžité pohledávky,*
- d) *postižením jiných majetkových práv,*
- e) *prodejem movitých věcí, nebo*
- f) *prodejem nemovitých věcí*.¹⁰⁶

Příjem z pokut následně podléhá §6 (1 q) zákona č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech, kde pokuty jsou obecně příjmem státního rozpočtu, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak. Dále se řídíme například § 7, 8 (1 d) zákona č. 250/2000 Sb. o územních rozpočtech, kde je pokuta příjmem z vlastní správní činnosti. Pokud však jiný zákon stanovuje jiného příjemce příjmu z pokut, na tyto předpisy se nehledí, bez ohledu na to, že pokuty vybíral.¹⁰⁷

2.3. Pokuty ukládané příkazem na místě

Příkaz na místě nahradil blokové řízení.¹⁰⁸ V blokovém řízení bylo možno uložit pokutu. V případě, že se věc neprojednávala v blokovém řízení, mohl správní orgán vydat příkaz uložení pokuty, nebo napomenutí na základě příkazního řízení.¹⁰⁹ Nynější právní úprava uvádí příkaz na místě, ve kterém lze uložit pokutu a napomenutí, nebo peněžitou záruku. Napomenutí se příkazem na místě ukládá dle §150 (5) Správního řádu, musí však být splněny podmínky §91 zákona č. 250/2016 Sb. Příkazem na místě se pokuta a peněžitá záruka ukládá blokovým příkazem (namísto pokutového bloku) dle § 91 a 92 zákona 250/2016 Sb.¹¹⁰ Aby mohla být pachateli udělena pokuta blokovým příkazem, je třeba jeho souhlasu, nebo souhlasu jednající osoby za osobu právnickou či podnikající fyzickou osobu.

Příkazový blok částečně nahrazuje rozhodnutí. Má zákonem přesně vymezenou podobu v § 92 zákona 250/2016 Sb. Vzory pro příkazové bloky vydává Ministerstvo financí pro Celní a Krajské úřady. Právě u příslušných Krajských, nebo Celních úřadů si správní orgán příkazový

¹⁰⁶ Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád., §178 (5) Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280>

¹⁰⁷ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel, Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich; Zákon o některých přestupcích, [online]. [cit. 2018-02-25]. 1. vydání, 2017, str. 413 – 414 dostupné z <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembg5pwe2zvgmxhgys7gi2tax3qmyztg327>

¹⁰⁸ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, §112 (6). Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqge3f6mrvgawta>

¹⁰⁹ Zákon 200/1990 Sb., o přestupcích, §84, 87. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjzheyf6mrqgawtmmy>

¹¹⁰ Ministerstvo vnitra, Často kladené dotazy k zákonu č. 250/2016 Sb. [online]. [cit. 2018-02-25]. str. 12 dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/zakon-o-odpovednosti-za-prestupky-a-rizeni-o-nich-ucinnyy-od-1-7-2017.aspx>

blok odebírá. Správní orgány musí využívat těchto vzorů. Dělí se příkazové bloky uhrazené a neuhrázené na místě, dále se pak dělí, podle toho, zda plynou do státního rozpočtu, veřejného rozpočtu¹¹¹, nebo rozpočtu obcí a krajů.¹¹² Některé vzory příkazových bloků jsou zobrazeny v příloze bakalářské práce. Podepsáním příkazového bloku pachatel provádí souhlas se „*zjištěným stavem věci a výší pokuty*“. Horní hranice pokuty příkazem na místě je 10 000 Kč, a v případě mladistvého, pokud není osobou fyzickou podnikající, 2500 Kč. Tato výše platí v případě, že jiný zákon nestanoví jinak.

Příkazem na místě může uložit pokutu, nebo napomenutí:

- „a) orgán Policie České republiky za přestupek proti pořádku ve státní správě v působnosti Policie České republiky, za přestupek proti pořádku v územní samosprávě, za přestupek proti veřejnému pořádku, přestupek proti občanskému soužití a přestupek proti majetku,*
- b) orgán Vojenské policie za přestupek proti pořádku ve státní správě nebo za přestupek na úseku všeobecné vnitřní správy, pokud k němu došlo na úseku státní správy v působnosti Vojenské policie, za přestupek proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití a přestupek proti majetku, jde-li o přestupek osoby podle § 3 zákona o Vojenské policii,*
- c) orgán státní báňské správy za přestupek proti pořádku ve státní správě, pokud jím byly porušeny povinnosti vyplývající z ustanovení horních předpisů v působnosti orgánů státní báňské správy,*
- d) orgán inspekce práce za přestupek proti pořádku ve státní správě, pokud jím byly porušeny právní předpisy o bezpečnosti práce, dopustil-li se tohoto přestupku zaměstnanec na svém pracovišti nebo podnikatel ve svých prostorách, a*
- e) strážník obecní policie za přestupek, jehož projednání je v působnosti obce, za přestupek proti občanskému soužití, pokud nebyl spáchán porušením zákona o silničním provozu, a za přestupek proti pořádku ve státní správě spáchaný neoprávněným stáním vozidla na místní komunikaci nebo jejím úseku, které lze podle nařízení obce použít ke stání jen za cenu sjednanou v souladu s cenovými předpisy a při splnění podmínek stanovených tímto nařízením.“¹¹³*

¹¹¹ Jež určí zvláštní zákon

¹¹² Finanční zpravodaj 6/2017 10, odst. 2. [online]. [cit. 2018-03-02] dostupné z <http://www.financnisprava.cz/cs/vyhledavani?q=pokuty>

¹¹³ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, §91 (2). Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqge3f6mrvgawta>

Jelikož pachatel souhlasil podpisem na příkazovém bloku s pokutou, není možné využít řádných opravných prostředků. Je možné však zahájit přezkumné řízení, a to do 6 měsíců od nabytí právní moci.¹¹⁴ V tomto přezkumném řízení bude rozhodovat orgán, který vydal příkaz na místě.¹¹⁵

2.4. Pokuty pořádkové

Pořádkové pokuty je oprávněn ukládat správní orgán za pořádkové delikty, které mají povahu porušení „procesní povinnosti“. Tento druh správního trestu má spíše než potrestat, tak zajistit, že další průběh řízení, který byl prvotním pořádkovým deliktem narušen, bude probíhat podle právního předpisu. Pokud však se první uložení pořádkové pokuty vyhýbá účinku zajištění, je správní orgán oprávněn tuto pokutu uložit znovu několikrát za tentýž pořádkový delikt. Jednotlivé zákony správních orgánů pak stanoví její nejvyšší možnou výši. Důležité je, že správní orgán není povinen tuto pokutu uložit, je pouze na něm, zda tuto pokutu uloží. Jejich uložení vzniká vydáním rozhodnutí o uložení pořádkové pokuty.¹¹⁶

Subjektem pořádkové pokuty může být osoba fyzická, tak osoba právnická, která přímo jednala, jen jí se tato pokuta dotýká. Osoba je odpovědná nedostaví-li se na předvolání, aniž by se omluvila. Předvolání musí být doručeno písemně. Je samozřejmě možné omluvení dodatečné ze závažných důvodů. Dále například pokud ruší pořádek řízení, i přes předchozí upomínky správního orgánu. Toto rušení pořádku většinou probíhá při ústním jednání, nebo zápis do protokolu. Osoba buďto svým projevem narušuje důstojný průběh jednání, nebo odmítá být účasten zapisování do protokolu. Nebo pokud neuposlechne pokynu úřední osoby. Tímto pokynem se rozumí, jak ústním o kterém musí proběhnout úřední záznam, tak písemným projevem. Písemným projevem může být například rozhodnutí. Po uložení pořádkové pokuty nemá subjekt povinnost hradit náklady řízení, jelikož žádné řízení v tomto případě neprobíhá.

Správní orgán nemá povinnost prokazovat zavinění daného pořádkového deliktu určité osobě. Předpokládá se, že správní orgán měl důvodný pohnutek k jejímu uložení. Tyto okolnosti se zjišťují pouze, podala-li dotčená osoba žádost o přezkum rozhodnutí. Dalším rozhodnutím může správní orgán pokutu prominout, nebo snížit v případě, že po prvním uložení pokuty již probíhá řízení v pořádku.

¹¹⁴ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, §101. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqge3f6mrvgawta§>

¹¹⁵ Dz k zákonu č. 250/2016 k §101 dostupné z <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqge3f6mrvgbpwi6q>

¹¹⁶ HENRYCH Dušan a kol., Správní právo - Obecná část, 8. vydání, 2012, s. 458 – 459 Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrgjpaxa5jrgayc44degm>

Pořádkovou pokutu lze udělit i v případě, že se o pořádkový delikt nejedná. A to v případě nesplnění oznamovací povinnosti: na úseku pomoci v hmotné nouzi, likvidátorem družstevní záložny. Nebo pokuta, která byla uložena rodiči na základě sociálně-právní ochrany dětí.

Pořádková pokuta pro správní právo je obecně upravena v §62 Správního řádu č. 500/2004 Sb., kde je horní hranice stanovena na 50 000 Kč pro jednu pořádkovou pokutu, pokud je pokut uloženo více najednou, je možné tuto hranici překročit. Výši uložené pokuty vybírá a exekvuje orgán, který jí uložil.¹¹⁷ Pokud je pořádková pokuta upravena zvláštním zákonem, na toto ustanovení se nebere zřetel.

Soudy ukládají tyto pokuty ve své činnosti, nejsou pak otázkou správního práva trestního.¹¹⁸

¹¹⁷ KOLMAN Pavel, Pořádková pokuta ve správním řízení, 8/2008. [online]. [cit. 2018-03-03] dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/poradkova-pokuta-ve-spravnim-řízení.aspx>

¹¹⁸ MATES, Pavel a kol. Základy správního práva trestního. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-567-1, str. 157-164

3. Aplikace pokut u konkrétních orgánů

Tato kapitola má pouze příkladný charakter. Jejím cílem je přiblížit uvedenou teorii mírně do praxe, a prostřednictvím rozebrání jednotlivých zákonů jmenovat některé konkrétní orgány, které se ukládáním pokut zabývají.

3.1. Obce

Obec je oprávněna ukládat pokutu na základě zákonného zmocnění, které je dáno zákonem 128/2000 Sb. §66 (d). Tuto pravomoc vykonává v přenesené působnosti. Zde jsou uvedeny přestupky proti obci, které dále projednává obecní úřad. Rozdělují se na přestupky fyzických osob a přestupky právnických a fyzických podnikajících osob, a také na přestupky vlastníka pozemku, nebo nemovitosti. Pozoruhodné je, že za úmyslné zničení, nebo zničení je hranice pokuty 200 000 Kč, kdežto za neudržování pořádku je hranice pokuty posunuta na 500 000 Kč. V tomto rozpětí můžeme cítit velký nepoměr. Již vzhledem k citelnému rozdílu zničení, v opozici s neudržováním pořádku. Tyto pokuty obec vybírá, vymáhá a plynou do jejího příjmu, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak.¹¹⁹

Pokud obec stanovuje pokutu obecně závaznou vyhláškou, musí odůvodnit na základě, kterého zákona má možnost tuto pokutu uložit. Pokud ji ukládá na základě zákona jiného, než o obcích a zároveň ji tento zákon výslovně nedává pravomoc k jejímu vybírání, pak pokutu vybírá správní orgán, který tento zákon, na jehož základě možnost uložení pokuty obec odůvodnila, určí. Takto může obec ukládat pokuty i na základě samostatné působnosti. Pro překzum o uložení pokuty za porušení obecně závazné vyhlášky využíváme Krajského úřadu.¹²⁰ Dále pak mohou ukládat pokuty v příkazním řízení strážníci obecní policie, kteří jsou orgánem obce.

3.2. Kraje

Souvislost s ukládáním a vymáhání pokut s krajem nastiňuje zákon č. 129/2000 Sb. o krajích §94 (3). Příjem z těchto pokut je kraje, pokud není uvedeno ve zvláštním zákonu jinak.

¹¹⁹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, §66 (d), §147 (3). Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

¹²⁰ Vyhláška obce Hrádek 1/1994 dostupná z <http://www.sumavanet.cz/ouhradek/vyhlasaky.asp>

Přestupky projednává na základě zákona Krajský úřad. Avšak nejsou stanoveny žádné speciální přestupky přímo v tomto zákoně. Musí tedy Krajský úřad být zmocněn k projednání přestupků jinými zákony. V §94 (3) tedy najdeme, že kraj je oprávněn pokuty vymáhat a vybírat. Rozhodování přísluší orgánům kraje. Dříve byl Krajský úřad oprávněn ukládat sankce, dnes v přenesené působnosti pouze přestupky projednává. Ukládat mohou orgány kraje sankce za nedodržení obecně závazné vyhlášení kraje vydané zastupitelstvem kraje.

3.3. Policie ČR

Na základě zákona 273/2008 Sb. o Policii ČR je možné ukládat pokuty za přestupky uvedené v §101 týkající se přímo policie. Například přestupek právnické osoby za užití stejného značení auta jako má PČR. Tyto pokuty pak projednává obecní úřad s rozšířenou působností. Na základě zákona 250/2016 Sb. §74 je na orgány Policie ČR přenesena oznamovací povinnost. Pokud se tedy orgán PČR dozví o přestupku, nebo má pouze podezření o přestupku, musí zajistit důkazní prostředky, zjištění podezřelé osoby, co se týče přestupků:

- „a) proti veřejnému pořádku,*
- b) proti občanskému soužití, v jehož důsledku došlo k ublížení na zdraví z nedbalosti,*
- c) proti majetku,*
- d) proti pořádku ve státní správě,*
- e) proti pořádku v územní samosprávě,*
- f) podle zákona o silničním provozu,*
- g) proti pořádku ve státní správě v působnosti Policie České republiky nebo Vojenské policie,*
- h) na úseku požární ochrany, nebo*
- i) o němž to stanoví jiný zákon.“¹²¹*

Zjištěné informace musí předat příslušnému správnímu orgánu, jehož se přestupek týká. Takto byly povinnosti Policii ČR rozšířeny pro některé přestupky z důvodu její odborné kvalifikace. Jiné správní orgány nemají potřebnou kvalifikaci ke zjištění všech informací potřebných k dalšímu postupu v řízení o přestupcích. Pro ostatní všechny přestupky

¹²¹Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, §74 (1). Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqge3f6mrvqawta>.

platí pro PČR a Vojenskou policii pouze povinnost oznamovací s popisem přestupku. V přestupkovém řízení tedy dále ukládá pokuty příslušný správní orgán.

Policie ČR je zmocněna ukládat pokuty až dále příkazem na místě v §91 (1) zákona 250/2016 Sb. Takto je tomu například u zákonů z oblasti dopravy, nebo u zákona o zbraních, které se týkají přestupků proti pořádku ve státní správě. Dále přestupky proti pořádku územní samosprávy, přestupky ve veřejné správě, přestupky proti občanskému soužití, nebo majetku, které upravuje zákon 251/2016 Sb. V řízení o přestupcích tedy oprávněna ukládat pokuty není. Avšak pokud je některý přestupek upraven zvláštním zákonem, může k uložení pokuty PČR výslovně zmocnit. Zákony z oblasti dopravy jsou Policií ČR řešeny nejčastěji. Významným je tedy v této oblasti zákon 111/1994 Sb.¹²² Pokuty vybírá a vymáhá Celní úřad.

3.4. Stavební úřad

Stavební zákon č. 183/2006 Sb. stanoví přestupky v hlavě páté §178, 179, 180, 181 za které stanoví správní trest pokuty. Tyto přestupky vnikají porušením nějakého určitého ustanovení v tomto zákoně. Stanovení výše horní hranice pokuty za tyto přestupky je u některých přestupků až 2000 000 Kč, nejnižší stanovená horní hranice u některých přestupků činí 200 000 Kč. Dříve se rozlišovaly v tomto zákoně správní delikty a přestupky. Pro Osoby právnické a fyzické podnikající byly za správní delikty přísněji stanovené pokuty. Za přestupky osobám fyzickým byly stanoveny pokuty mírnějšího charakteru. Dnes je tato hranice poněkud vyrovnána. Pro určení výše pokuty zde platí stejná pravidla, jako byla uvedena v kapitole druhé této práce.¹²³ Na základě nového zákona 250/2016 Sb. podstoupil stavební zákon ohledně přestupků příslušnou změnu. Samozřejmě jsou nadále přestupky osob fyzických a osob právnických a fyzických podnikajících odděleny. Ovšem již nejsou pro osoby právnické a fyzické podnikající označené za delikty.¹²⁴

Subjektem přestupku může být jak osoba fyzická, právnická, fyzická podnikající, tak obec. V případě, že je z přestupku odpovědná obec, pokud má svůj stavební úřad, je věc předána jiné obci se stavebním úřadem, který pak ve věci přestupku rozhodne. Přestupky

¹²² JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel, Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich; Zákon o některých přestupcích, [online]. [cit. 2018-03-12]. 1. vydání, 2017, s. 817 – 818 dostupné z <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrg5pwe2zvghgys7giydens7gi2tax3qmyztg>

¹²³ Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, §178-182. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqga3f6mjygmwtemq>

¹²⁴ Správní trestání na úseku stavebního práva, 9. 3. 2012. [online]. [cit. 2018-03-12]. Dostupné z http://m.kr-vysocina.cz/vismo5/zobraz_dok.asp?id_org=450008&id_ktg=302059&n=metodiky-kru&p1=51544

ostatních subjektů jsou řešeny příslušným stavebním úřadem. Pokuty je oprávněn vybírat vymáhat orgán, který rozhodnutí o uložení pokuty vydal. Příslušné stavební úřady jsou stanoveny v §13 tohoto zákona.¹²⁵

Odvolání o rozhodnutí stavebního úřadu, podáváme stavebnímu úřadu, který rozhodl, ten pak věc předá nadřazenému Krajskému úřadu.

¹²⁵ DZ k zákonu 183/2006 Sb. k §178-179. Dostupná z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqga3f6mjygnpwi6q>

Závěr

Hlavním právním pramenem pro mě byl zákon č. 250/2016 Sb., ve kterém je v podstatě veškerá obecná právní úprava. Práce s tímto zákonem pro mě nebyla lehkým úkolem, je totiž pořád poměrně nový a není v souvislosti s ním příliš soudní judikatury, která by mi napomohla lepší aplikaci ustanovení na konkrétní případy. Avšak některá starší judikatura soudů je stále aplikovatelná na některá ustanovení v tomto novém zákoně č. 250/2016 Sb. Na toto téma také zatím není příliš aktuálních odborných článků. Vždy když jsem používala nějaké starší zdroje, musela jsem si pečlivě vše překontrolovat. Rozpor s novou právní úpravou by mohl znamenat věcnou chybu. Hlavní změny, které nastaly s účinností tohoto zákona, jsem ve své práci také uvedla. Dále jsem se také zabývala zvláštními zákony, které pokuty upravují podrobněji pro konkrétní situace.

Komplikací pro mě bylo i teoretické rozdělení správních deliktů. Většina těchto dělení má jen malé odchylky a správní delikty se prolínají, ale i přes to pro mě byla tato dělení poněkud zmatečná. Poté jsem aplikovala jednotlivé pojmové znaky na správní delikty, pro lepší pochopení tohoto teoretického dělení.

Důležitým obecným pojmem byl správní delikt, na kterém jsem demonstrovala pojmové znaky deliktu. Poté jsem navázala na přestupky a uvedla jsem, v jakém případě jsme za ně odpovědní a za jakých okolností se odpovědnost snižuje, nebo zaniká. Poté jsem se věnovala hlouběji tématu pokuty, ve kterém jsem začala jejím ukládáním, za jakých okolností je možné ji uložit a na základě jakých zásad by měla být ukládána. Určení výše pokuty jsem demonstrovala převážně na případech, které řešily judikatury soudů. Správní orgány prochází mnohými případy, díky kterým se jejich správní uvážení neustále zdokonaluje. Po tomto vymezení, bylo mnohem snazší představit si ukládání pokut v praxi jednotlivých orgánů. Myslím si, že i navzdory komplikacím, které v průběhu práce nastaly, jsem zvládla naplnit svůj cíl práce.

Téma této bakalářské práce pokuty bylo pro mě z počátku velmi složité, ale v průběhu práce bylo čím dál více zajímavým. Zhotovení této práce pro mě tak bylo velkým přínosem cenných informací, které jistě v budoucnu využiji.

Resumé

Die Geldstrafe kann man in Öffentliches Recht und auch in Privat Recht benutzen. In dem Privatrecht es ist meistens die Vertragsgeldstrafe. In dem Öffentliches Recht benutzen wir die Geldstrafe für das Strafrecht, Finanzrecht, oder für das Verwaltungsrecht. In diese Bachelorarbeit werden wir uns mit dem Verwaltungsrecht beschäftigen, speziell mit dem Verwaltungsstrafrecht. Nach dem Gesetz 250/2016 Sm., kann man die Geldstrafe für dem Verstoß bekommen. Wenn Mann für die Geldstrafe verantwortlich ist, Verwaltungsorgan erliegt Verwaltungstraf auf. Nach die Verwaltungstrafe gehört auch die Geldstrafe. In Allgemein ist die Geldstrafe bestimmt im Gesetz 250/2016 Sm., ausführlich ist in der konkrete Gesetze. Zum Beispiel im Baugesetz 183/2006 Sm., im Gesetz 251/2016 Sm., oder in der Umweltstandards. Verwaltungsorgan muss rechtliche Ermächtigung haben durch das Gesetz. Die Hohe der Geldstrafe wird bestimmen aufgrund Verwaltungabwägung des Verwaltungsorgan. Bei Bestimmung die Hohe der Geldstrafe sollte das Verwaltungorgan schauen an Eigentumsverhältnisse des Täter. Diese Geldstrafe wird in der Verstoßverfahren besprechen. Andere Forme der Verfahren ist, nach dem Gesetz 250/2016 Sm., die Anweisungverfahren. Das Verwaltungsorgan erlegt Die Geldstrafe in der Anweisungverfahren mit der Blockanweisung auf. Die Blockanweisung benutz meistens die Polizei. Die Geldstraf treib das Verwaltungsorgan ein, das über die Geldstrafe entschied. Wenn dieses Organ treib die Geldstraf nicht ein, treib dann der Exekutor ein.

Zdroje

Literatura

BOHADLO, David, POTĚŠIL, Lukáš, POTMĚŠIL, Jan. Správní trestání z hlediska praxe a judikatury. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-413-1.

ČERNÝ, Jan, HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. Přestupkové řízení praktická právní příručka. 12. vydání. Praha: Linde Praha, 2011. ISBN 978-80-7201-859-8

GERLOCH, Aleš. Teorie práva. 6. vydání Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-454-1.

HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou. 3. vydání. Praha: Leges, 2016. ISBN 978-80-7502-101-4.

HORZINKOVÁ, Eva, ČECHMÁNEK, Břetislav. Přestupky a správní trestání. 4. Vydání. Praha: EUROUNION, 2008. ISBN 978-80-7317-069-1.

HRABÁK, Jan, NAHODIL, Tomáš. Správní řád s výkladovými poznámkami a vybranou judikaturou. 4. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. ISBN 978-80-7357-959-3.

JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich; Zákon o některých přestupcích, [online]. 1. vydání, 2017. Dostupné z <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrg5pwe2zvngxhgys7giydcns7gi2tax3qmyztg>

MATES, Pavel a kol. Základy správního práva trestního. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-567-1

Právní předpisy

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?r=1993&cz=1>

Usnesení č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod. Dostupné z: <https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqga4v6nbqfuzdo>

Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqgez6obzfuq>

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqga3f6mjygmwtemq>

Zákon 200/1990 Sb., o přestupcích. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjzheyf6mrqgawtmmy>

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqge3f6mrvgawta>

Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqge3f6mrvgewta>

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280>

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-500>

Vyhláška obce Hrádek 1/1994 dostupná z <http://www.sumavanet.cz/ouhradek/vyhlasky.asp>

DZ k zákonu 183/2006 Sb. k §178-179. Dostupná z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqga3f6mjygnpwi6q>

Judikatura

Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 1864/16. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=100109&pos=1&cnt=1&typ=result>

Nález ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 52/13. Dostupné z: http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=Pl-52-13_1

Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 9/2008-133. Dostupné z: <http://www.nssoud.cz/main0col.aspx?cls=JudikaturaSimpleSearch&SimpleSearch=1&cislofuIl=1+As+9%2f2008-133&pagesource=0>

Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 10/2011. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembrgfpw443tl4zdkojs>

Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 8 As 17/2007. Dostupné z: <https://iudictum.cz/2033/8-as-17-2007>

Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 34/2012 – 28. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembrgjpw443tl4ztanrx>

Internetové zdroje

Celní správa ČR [online]. Dostupné z <https://www.celnisprava.cz>

Epravo [online]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/>

Finanční správa [online]. Dostupné z <http://www.financnisprava.cz>

Hrádek u Sušice [online]. Dostupné z: <http://www.hradekususice.cz/>

Kraj Vysočina. Zásady územního rozvoje Kraje Vysočina [online]. Dostupné z http://m.kr-vysocina.cz/vismo5/zobraz_dok.asp?id_org=450008&id_ktg=302059&n=metodiky-kru&p1=51544

Ministerstvo vnitra [online]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz>

Právní labyrint. [online]. Dostupné z <https://www.pravnilabyrint.cz/>

Sbírka rozhodnutí NSS. [online]. Dostupné z <http://sbirka.nssoud.cz/cz/spravni-trestani-a-kriteriia-stanoveni-pokuty.p798.html?q=>

Články

Právní rozhledy 3/2018. [online]. [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembrhbpaxa4s7gnpxgxzxg4>, str. 77

Ministerstvo vnitra, 8/2008. [online]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/poradkova-pokuta-ve-spravnim-rizeni.aspx>

Seznam použitých zkratek

PČR = Policie České republiky

Ústava = Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky

ESLP = Evropský soud pro lidská práva

Přílohy

Vzor příkazového bloku zaplaceného na místě, vydaný pro Celní správu¹²⁶

BLOK NA POKUTU NA MÍSTĚ ZAPLACENOU Číslo bloku: **C0000000**

1. Jméno, příjmení 2. Datum narození

3. Adresa místa trvalého pobytu

4. Totožnost ověřena

5. Popis skutku – čas, místo, způsob spáchání.....
.....
.....

6. Pokuta uložena za přešůpek podle § zák. č. Sb., ve znění p.p.

7. Forma zavinění: **úmysl / nedbalost** (nehodící se škrtněte)

8. Celková výše uložené pokuty Kč, slovy Kč
Platí jako stvrzenka o zaplacení pokuty

Podpisem obviněného se příkazový blok stává pravomocným a vykonatelným rozhodnutím.

9. V dne 20

10. Označení správního orgánu: jméno a příjmení, funkce nebo služební číslo či identifikační číslo oprávněné úřední osoby a její podpis

11. Souhlasím s projednáním přešůpku v příkazním řízení na místě, potvrzuji, že údaje uvedené na všech částech bloku souhlasí, a potvrzuji převzetí části B bloku, dne 20 podpis obviněného

otisk úředního razítka

26 6401 MFin 6401 - vzor E 2

Část A bloku - Série AK / 2018

¹²⁶ Ministerstvo financí České republiky [online]. [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocty/prikazove-bloky/vzory-prikazovych-bloku>

Vzor příkazového bloku nezaplaceného na místě, vydaný pro Celní správu¹²⁷

BLOK NA POKUTU NA MÍSTĚ NEZAPLACENOU Číslo bloku: **B0000000**

1. Jméno, příjmení 2. Datum narození

3. Adresa místa trvalého pobytu

4. Totožnost ověřena

5. Popis skutku – čas, místo, způsob spáchání.....
.....
.....

6. Pokuta uložena za přešůpek podle § zák. č. Sb., ve znění p.p.

7. Forma zavinění: **úmysl / nedbalost** (nehodící se škrtněte)

8. Celková výše uložené pokuty Kč, slovy Kč

Podpisem obviněného se příkazový blok stává pravomocným rozhodnutím.

9. Tímto blokem uloženu pokutu jste povinen zaplatit nejdéle do 15 dnů ode dne následujícího po dni, kdy Vám byla uložena.
Uloženou pokutu zaplatte ve místě splatnosti na účet uvedený na složenke nebo na místě
Při placení pokuty v hotovosti předložte k nahlédnutí tento blok. Po zaplacení pokuty obdržíte na zaplacenou částku stvrzenku.
Nezaplatíte-li pokutu v uvedené lhůtě uvedeným způsobem, příkazový blok se stane vykonatelným rozhodnutím a pokuta bude vymáhána.

10. V dne 20

11. Označení správního orgánu, jméno a příjmení, funkce nebo služební číslo či identifikační číslo oprávněné úřední osoby a její podpis

12. Souhlasím s projednáním přešůpku v příkazním řízení na místě, potvrzuji, že údaje uvedené na všech částech bloku souhlasí, a potvrzuji převzetí části B bloku, dne 20 podpis obviněného

otisk úředního razítka

26 6400 MF/n 6400 - vstř. č. 2

Část A bloku - Série AJ / 2018

¹²⁷ Ministerstvo financí České republiky [online]. [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocty/prikazove-bloky/vzory-prikazovych-bloku>